

TERVEZET
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

Gazdasági és Közlekedési Minisztérium

MAGYARORSZÁG ENERGIAPOLITIKÁJA 2007-2020

**A BIZTONSÁGOS, VERSENYKÉPES ÉS
FENNTARTHATÓ ENERGIAELLÁTÁS STRATÉGIAI
KERETEI**

2007. június

TERVEZET
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	2
1. Bevezetés	3
2. Új energiapolitika igénye	4
2.1. Külső és belső kihívások az energetikában	4
2.2. Az EU energiastratégiájának kerete	5
2.3. A magyar érdekek érvényesítése	8
3. A magyar energiapolitika alappillérei	10
3.1. Ellátásbiztonság	10
3.2. Versenyképesség	11
3.3. Fenntarthatóság	11
4. Ellátásbiztonság	12
4.1. Energiaforrás-struktúra.....	12
4.2. Energiaimport diverzifikáció	15
4.3. Stratégiai energiahordozó készletek.....	17
4.4. Infrastruktúra-fejlesztések	17
4.5. Lakosság ellátása, szociális felelősség	19
5. Versenyképesség	20
5.1. Liberalizált energiapiacok, integrálódás az EU egységes belső energiapiacába	20
5.2. Energiaárak	24
5.3. Technológiai előrehaladás és K+F	25
6. Fenntarthatóság	28
6.1. Energiahatékonyság, takarékoság.....	28
6.2. Megújuló energiaforrások.....	29
6.3. Éghajlatváltozás: energia- és klímapolitika összefüggései.....	31
6.4. Az energia- és közlekedéspolitika összefüggései.....	31
7. Horizontális ügyek, eszközrendszer	33
7.1. Energetika a magyar külkapcsolatokban.....	33
7.2. Közgazdasági szabályozás: beruházás-ösztönzés, állami támogatások, adórendszer.....	34
7.3. Jogi szabályozás, jogharmonizáció	36
7.4. Energetikai intézményrendszer.....	38
7.5. Társadalom meggyőzése: nyilvánosság elve, oktatás, képzés, állami példamutatás	40
8. Rövid és középtávú feladatok	42
9. Eredmény indikátorok és célértékek	43
Függelék	44

TERVEZET
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

1. Bevezetés

Az energiapolitika legutóbbi, 1993. évi megfogalmazása és Országgyűlés általi elfogadása óta **alapvető változások mentek végbe Magyarországon nemzetgazdaságában, annak részeként az energiaszektorban és az energetika peremfeltételeiben**. Számottevően mérséklődött a gazdaság energiaigényessége, lényegesen csökkent az energiahordozók által okozott környezetterhelés, sokszereplős és döntően magántulajdonú lett az energia szektor, kialakult a verseny piac feltételrendszere mind a kőolajszármazékok, mind a vezetékes energiahordozók területén. Ugyanakkor tovább nőtt az ország importfüggősége és megmaradt a magas fosszilis energia részaránya is, és a pozitív trendek ellenére az energiahatékonyság javítása terén is jelentős tartalékok vannak. Ezzel egyidejűleg drámai mértékben növekedett a kőolaj ára a nemzetközi energiapiacra, ami magával vonta a földgáz árának növekedését is: **véget ért az „olcsó” energia korszaka**. Az ország uniós csatlakozása magával hozta az energetikai szabályozási feltételek megváltozását. A fenti tényezők szükségessé teszik a gazdaságpolitika részeként megfogalmazott, a nemzeti preferenciákra alapozott, de az Európai Unió erőterébe helyezett, rugalmas energiapolitika megfogalmazását.

Az energiapolitika az országnak az ellátásbiztonság, a versenyképesség, a fenntartható fejlődés követelményeinek egyaránt megfelelő, a fogyasztóvédelemmel összhangban lévő energiaellátását szolgáló, fő stratégiai kereteket kijelölő dokumentum. Nem az energetika minden területére kiterjedő cselekvési program, hanem azokat a hosszú távon érvényes megállapításokat és téziseket tartalmazza, amelyek segítik az ország lakosságát, a vállalkozásokat, a kormányzatot és a politikusokat az energetikával kapcsolatos döntéseik során. A piaci alapokra helyezett energiapolitika nem vállalhatja magára, hogy a piaci szereplők számára részletes programot nyújtson.

A jövőbeni állami szerepvállalás az energetikában alapvetően két területre irányulhat, egyfelől az energiapiaci modell kialakítására és bevezetésére, annak közvetett eszközökkel való irányítására és folyamatos korrekciójára, másfelől a nemzeti energiapiac külső, nemzetközi feltételeinek alakítására. A kitűzött célok eléréséhez szükséges eszközrendszer megválasztása során a piaci kudarcok felszámolása érdekében elsősorban a teljes piaci liberalizáció megvalósítására kell törekedni. Ezt követően kerülhet sor az egyéb korlátok megszüntetésére és a közgazdasági eszközök alkalmazására. A költségvetési kiadást jelentő, illetve a fejlesztéseket szolgáló támogatások fogyasztókra való terhelését akkor indokolt alkalmazni, amikor az első lépések eredményeképpen nem érhető el a kívánt cél.

A szuverén magyar energiapolitika végrehajtása során hozott döntéseket a nemzeti preferenciák, és érdekek alapján kell meghozni, figyelembe véve az EU szabályozási keretét, elvárásait és a tagállamként vállalt kötelezettségeinket.

Az energiapolitika érvényesüléséhez a lakosság, a gazdálkodó szervezetek, az állami szervek és az Országgyűlés aktív közreműködése szükséges. Az energiapolitika célja tehát az is, hogy **orientálja és mozgósítsa a magyar társadalmat** az energiapolitikai követelmények teljesülése érdekében.

2. Új energiapolitika igénye

2.1. Külső és belső kihívások az energetikában

Magyarország energiaellátásában meghatározó az import közel kétharmados részaránya. A hazai termelés a kőolajszükséglet ötödét, a földgázfogyasztás hatodát fedezi, és az ismert, valamint a várható készletadatok ezen arányok további csökkenését valószínűsítik. Megkerülhetetlen a kőolaj és földgáztermelés meghatározó térségeiben és a szállítási útvonalakon tapasztalható gazdasági és politikai helyzet figyelembevételével az energetikai döntéseknél. **Számítani kell arra, hogy a kőolaj és a földgáz folyamatos beszerzése megnehezül, a hiány kockázata nő, ami az árakra is azonnal kihat.**

A világgiazi energiaárak növekvő tendenciája hosszú távon is folytatódik. Az energia – főleg a kőolaj és a földgáz – világgiazi ára egyes gyorsan növekedő ázsiai országok rohamos keresletbővülése miatt egy-két év alatt megduplázódott és még tovább drágulhat a kitermelési költségek növekedése és különböző politikai események miatt. Az ellátás biztonságának növelése jelentős befektetéseket (új forrás és hálózati kapacitások, biztonsági készletek) igényel, amelyek tovább növelik a fogyasztók energiaköltségeit.

Az ellátás biztonságának a növelésére a fenti út csak az egyik lehetőség. Ez a megoldás nem rendszerszemléletű, ezért nem képes a jelenlegi energiarendszer hibáit feltárni. A biztonsági készletek, az új források és a hálózati kapacitások növelése csak konzerválja a mostani rendszert. Ennek belső struktúrájából adódó korlátai vannak, (az energiahordozók költségei folyamatosan nőnek, a fogyasztás növekedését semmi nem korlátozza, és az energiatermelés okozta klímaváltozás hatására csak idő kérdése, hogy a mai civilizáció egyáltalán képes lesz-e fennmaradni. Ugyanis az emberi élet alapvető létfeltételei (Élelmiszer ellátás biztonsága) kerülhetnek veszélybe.

Formázott: Betűtípus: Dőlt

Az ellátásbiztonság fenntartása egy másik logikával is megközelíthető: Ehhez pedig arra van szükség, hogy megnézzük az alábbiakat:

- *Egy más energiaellátó struktúra mekkora „önfogyasztással” rendelkezik. A mai energiatermelési rendszer (A nagy szállítási és sok átalakítási veszteség miatt) rendkívül nagy önfogyasztással tudja ellátni az igényeket. Egy decentralizáltabb, diverzebb rendszer kisebb önfogyasztással rendelkezik.*
- *Mire is használjuk fel az energiát? Ezt a kérdést vizsgálva láthatjuk, hogy a termékek és áruk előállítására, az emberek szállítására, a termelési folyamatokra, fűtésre, hűtésre, valamint az infrastruktúra kiépítésére és fenntartására használjuk fel az energiát. Ezek az árutermelői és szolgáltatási rendszerek a saját struktúrájukra jellemző energiaigénnyel lépnek fel. A globális kereskedelem miatt ma már sokszor az alapvető élelmiszereket is távoli országokból szállítjuk nagy energiárfordítással (Szállítás, a szállítási infrastruktúra előállítása, a szállításhoz szükséges energia előállítása stb.) (minden egyes liter üzemanyag előállítása és a benzinkútra szállítása legalább 0,4 liter üzemanyag felhasználással jár!!)*

Formázott: Felsorolás és számozás

TERVEZET
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

Az ellátás biztonságának a fokozása úgy is megoldható, ha a szabályzó eszközök segítségével átalakítjuk az ártermelési és szolgáltatási rendszertérbeli struktúráját. Ez esetben biztosítható továbbra is az életminőség megőrzéséhez szükséges javak előállítására, és az ehhez szükséges energiafelhasználási igény csökkentése.

A környezetvédelmi követelmények további szigorodása kihat az energetika működési kereteire. A következő negyedszázadban a környezet megóvása, a szennyezés csökkentése megkerülhetetlen kényszerré válik. **Az energetikával kapcsolatos döntéseket annak tudatában kell meghozni, hogy a környezetvédelmi előírások szigorodni fognak.** Az energiaellátás és az energiafelhasználás jelentős környezeti hatásokkal jár, amely hatások mérséklése az energiapolitika egyik kulcskérdése. A környezetvédelmi előírások, határértékek, jogszabályok betartása az energiapolitika külső követelménye.

Javasoljuk, hogy az energiapolitikai dokumentumok mondják, ki, hogy az összes felhasznált energia mértékét a mai szinten maximáljuk, és évente 1%-kal csökkentjük azt, mindaddig, amíg az energia és ártermelésből adódó környezeti terhelés a természet eltartóképességi szintje alá nem megy. A nemzetközi példák bizonyítják, hogy a környezetvédelmi szabályok szigorítása összességében nem oldja meg sem a klímaváltozással, sem az ellátásbiztonsággal kapcsolatos kérdéseket.

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Az Európai Unió energiastatégiaja alapvető jelentőségű Magyarország energiapolitikájának kialakításakor. Az EU gazdasági modellje az áruk, szolgáltatások, munkaerő és tőke szabad áramlása. Az EU irányelvei, és egyéb jogszabályi előírásai szerint a liberalizált nemzeti piacokból fokozatosan létrejön egy szabad versenyen alapuló, az egész Unióra kiterjedő integrált energiapiac. Ezen a piacon – a magyar gazdaság szempontjából eredményesen – részt venni akkor tudunk, ha mind a nemzeti, mind a regionális piacon hatékony versenyipiaci működéssel készülünk. Ez nagymértékben meghatározza a magyar energiapolitika célkitűzéseit és eszközeit.

Az energiastatégia nem szabad korlátoznia az áruk szabad áramlását. Azt viszont rögzítenie kell, hogy mennyi energia használható fel összesen egy ország, vagy akár minden ország esetében egy adott időszakban, évben. Az áruk szabad mozgásának lehetnek jogi akadályai, és vannak erőforrásbeli korlátai. Az első az emberi döntéssel megváltoztatható. Az erőforrásbeli korlátok pedig nem. Azokat csak a „kevesebből jobbat” elv érvényesülése révén lehet „kikerülni”. Azaz az erőforrások megújulásuknál nagyobb mértékben nem használhatóak fel. HfA ezt tesszük akkor akár már közép távon is korlátozzuk ezzel a piacot és az áruk szabad áramlását. Lásd a klímaváltozás hatásait!

Formázott: Betűtípus: Dólt

TERVEZET
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

2.2. Az EU energiastratégiájának kerete

Az Európai Unió energetikai elvei, Magyarország közreműködése közös energiapolitika kidolgozásában

Az Európai Uniónak jelenleg nincs közös energiapolitikája. Az Unió a tagországok által elfogadott célok megvalósítása érdekében az uniós szerződésekben, irányelvekben és rendeletekben írta elő e célok megvalósítását a tagországok számára. **Az Unió energetikával kapcsolatos szabályainak végrehajtása a tagországok számára kötelező**, ezért azokat a magyar energiapolitika célkitűzései, a végrehajtás eszközei közé be kell építeni. Alapvetők a versenyképesség, az ellátásbiztonság és a fenntarthatóság stratégiai célkitűzései, ezen belül kiemelten a környezet megóvására, az energiatakarékosság előmozdítására, az átlátható piaci versenyre vonatkozó szabályok.

Az Európai Unió tagállamainak állam- és kormányfőiből álló Európai Tanács értékelése szerint az Unió előtt komoly energetikai kihívások állnak. Ezek a kihívások:

- a kőolaj, a kőolajtermék és a földgáz piacok jövőben felmerülő problémái;
- a behozataltól való egyre növekvő függőség;
- az eddig elért diverzifikáció korlátozott mértéke;
- a magas és ingadozó energiaárak;
- a világszerte növekvő energiakereslet;
- a termelő és tranzit országokat, valamint a szállítási útvonalakat érintő biztonsági kockázatok;
- az éghajlatváltozás okozta fokozódó fenyegetettség;
- az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások használata terén tapasztalható lassú előrehaladás;
- az energiapiac liberalizációja mellett az energiapiacok korlátozott átláthatósága, a nemzeti energiapiacok integrációjának és összekapcsolásának korlátai, valamint az energiaágazat szereplői közötti megfelelő koordináció hiánya, miközben az energiarendszer jelentős fejlesztésére van szükség.

Magyarországnak ugyanezekkel a kihívásokkal kell szembenéznie. Alapvető magyar érdek, hogy az Európai Unió megtalálja (a Magyarország számára is kedvező) válaszokat ezekre a problémákra. A 2007. tavaszi Európai Tanács következtetéseinek elfogadásával elkötelezte magát egy olyan közös energiapolitika kialakítására, amely a klímapolitikában kitűzött ambiciózus célok megvalósításához is hatékonyan járulhat hozzá. A következtetésekhöz csatolt hároméves (2007-2009) cselekvési terv végrehajtása minden lényegi területen jelentős előrehaladást eredményezhet. Az energetikai és az európai kapcsolatokért felelős magyar kormányzati szervek és az energetikai szakma előtt álló közös kihívás a hatékony közreműködés és részvétel az Unió cselekvési tervének végrehajtásában, tényleges tartalommal és intézkedésekkel való feltöltésében.

Magyarország az Európai Unió tagjaként vehet részt új szabályok létrehozásában, a meglévők módosításában. Az energetika szabályozásának társadalmi és gazdasági jelentősége megköveteli, hogy hazánk minden fórumon következetesen képviselje a

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

magyar fogyasztók, a magyar gazdaság hosszú távú érdekeit az Európai Unió energetikai szabályozásának részletes kidolgozása, illetve azok folyamatos aktualizálása során.

A Magyar Kormány a magyar társadalom érdekében kezdeményező szerepet kell betölteni a közösségi energiapolitika alakításában is. Javasolnia kell, hogy az EU fagyassza be a teljes primer energiafelhasználás mértékét a mostani szinten, és évente 1%-kal csökkentse azt. Ez az egyik feltétele annak, hogy az Európai társadalom, és benne a magyar, fennmaradjon. Hiszen a természeti erőforrásokra gyakorolt nyomás alapján veszélyeztetett társadalmaink fennmaradását. Ez a logika nem korlátozza a piacgazdaságot társadalmi szabályokkal. A piacgazdaságnak egy, a társadalom felett álló szerveződési szint jelent korlátot: Ez pedig a természeti erőforrások megújulásának mértéke és az eltartó képesség. A technológiai fejlesztés lehetőséget nyújt, hogy a felhasználható természeti forrás mennyiségével javítsuk az életszínvonalunkat. Viszont ha hiányzik a mennyiségi korlátozás, akkor a technológia fejlesztés eredménye az erőforrások fokozott felhasználása és ezzel a saját létünk alapján veszélyeztetése megsemmisítése.

Formázott: Betűtípus: Dólt

Az energiaellátás biztonsága

Az ellátásbiztonság gyakorlata az energiaforrás-struktúra, a források és beszerzési utak diverzifikálására, a beruházások ösztönzésére és a szükség-helyzetekre való felkészülésre épít.

A Tanács állásfoglalása szerint az energia-ellátásbiztonság javításának egyik legfontosabb közösségi eszköze az Európai Unió és tagállamai, valamint az energiatermelő és a tranzitáló országok közötti együttműködés. Az Európai Unió nagy, egységes energiarendszerének és energiapiacának ereje segítségével eredményesebben képes az ellátás biztonságához szükséges garanciákban megállapodni és azokat érvényesíteni.

A Sajnos mivel az EU összességében is rendkívüli mértékben importfüggő, ezért az egységes energiarendszer nagyon sérülékeny. Ez is azt támasztja alá, hogy szükséges a koncepció-váltás az energiapolitikában.

Formázott: Betűtípus: Dólt

Az Unió számára nélkülözhetetlen a többirányú behozatal és a helyi források igénybevétele. Meg kell teremteni az energiafajták, az energiaszolgáltatók és a szállítási útvonalak közötti választás valós lehetőségét. Ezek megvalósulásának elengedhetetlen eszköze a szükséges, közös érdekű infrastruktúra beruházások támogatása.

Ezek az eszközök csak ideig-óráig enyhíthetik az alap problémákat. Ennél gyökeresebb változásra van szükség. Azonkívül az infrastrukturális beruházások újabb energiafelhasználás növekedést eredményeznek.

Formázott: Betűtípus: Dólt

A válsághelyzetek kezelésére közös operatív megoldás szükséges a szolidaritás szellemében, az önrendelkezés elvének figyelembevételével. Az Európai Unióban elő kell írni az erőmű kapacitástartalékok minimális szintjét, és támogatni kell a földgáz- és villamos energiarendszereket összekapcsoló hálózatok kapacitásának

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

növelését. A feladatok finanszírozása elsősorban a részt vevő vállalkozások kötelessége.

ESzintén nem kezeli ez a beavatkozás sem kezeli a problémák gyökereit. És aA piaci folyamatokba való beleszólást jelent, mert irányítja a piaci résztvevőket, és egyféle utat vázol fel az energetikai fejlesztések során. Ezen kívül konzerválja azt az energiatermelési és fogyasztási struktúrát, amely a mostani ellátás-biztonsági és klímaváltozással kapcsolatos problémákat okozza.

Formázott: Betűtípus: Dőlt

Formázott: Betűtípus: Dőlt

Formázott: Betűtípus: Dőlt

Egységes belső energia-piac, piaci verseny

Az Európai Unió jogszabályai szerint a jövő, energetikával összefüggő folyamatait a tagországokban és ezzel együtt az Unió egészében a piaci verseny általános kiszélesítése határozza meg. Az irányelvek legnagyobb része az átlátható akadálymentes versenyt segíti elő annak érdekében, hogy az EU belső piacán az energiatermékek, és szolgáltatások szabad áramlása ténylegesen megvalósuljon.

Az európai gazdaságok versenyképességét, a vállalkozások és a fogyasztók számára a megfizethető energiaellátást az Európai Unió villamos energia és a földgáz belső piacának teljes megnyitásával, az erre vonatkozó jogszabályok végrehajtásával, az energetikai szabályok összehangolásával és a regionális piacoknak az Unió belső piacába való integrációjával kell segíteni. A vezetőkes energiaszolgáltatásban a földgázpiac, illetőleg a villamosenergia-piac létrehozásának legfontosabb eszköze az infrastruktúrához való szabad hozzáférés jogszabályi biztosítása, valamint a piaci verseny üzleti érdekű befolyásolásának megakadályozása.

A versenyképesség elvén belül biztosítani kell, hogy az energiapiacok megnyitása a fogyasztók, és a gazdaság egészének javát szolgálja. Elő kell segíteni, hogy a gazdaság és a társadalom a nemzetközi energiaárak növekedésének káros hatásait takarékossgal, a modern energiatechnológiák alkalmazásával mérsékelhesse.

Az Unió, belső piacának egységesítése, az ellátás biztonságának növelése, a külső energia beszerzések diverzifikálása érdekében, költségvetésében forrásokat biztosít a közös érdekű energiahálózatok fejlesztésére. A jelenleg előirányzott források az ilyen tárgyú projektek költségeihez képest alacsonyak, mindössze a projekteket megalapozó tanulmányok elkészítésére, esetleg tervezésre elegendőek. Az Uniónak a célok eléréséhez a megfelelő eszközökről is gondoskodnia kell, különben a támogatások ellenére csak azok a hálózati beruházások valósulnak meg, amelyek a vállalkozások üzleti érdekei szempontjából a legelőnyösebbek.

A fenntartható fejlődés

A fenntarthatóság elve magába foglalja a versenyképes megújuló energiaforrások fejlesztését és alkalmazását, az európai energiafogyasztás hatékonyságának javítását, és az éghajlatváltozás okainak mérséklését.

A fenntartható fejlődés elvei csak igen leszűkítve és korlátozott értelemben szólnak a fent említettekről a dolgokról!. A fenntartható fejlődés elvei egymással összefüggő rendszert képeznek. Azokból elemeket kiemelni, és azokra hivatkozni úgy, hogy a többi elvet nem vesszük figyelembe, felelőtlen ség. Az anyagban hivatkozás sincs arra, hogy a szerző, milyen elvekről beszél. Általánosságban

Formázott: Betűtípus: Dőlt

TERVEZET
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

hivatkozni a fenntartható fejlődés elveire, és utána egy partikuláris szegmenst kiragadni pontosan a fenntartható fejlődés elveivel ütközik. (Lásd: 1. A holisztikus megközelítés elve, 2. Integrációs elv). Mellékelten csatoljuk a fenntartható fejlődés elvrendszerét!

Az EU rendkívüli és példamutató erőfeszítéseket tett-tesz a környezetvédelem és fenntarthatóság érdekében az energetika területén, elsősorban a megújuló energiaforrások felhasználásának növelése, az energiahatékonyság javítása és az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése területén. Ugyanakkor a szociális piacgazdaság fenntartásának terhei, az újonnan csatlakozó államok támogatása, a munkanélküliség, a globalizációval párhuzamosan fokozódó versenyképességi kihívások hatalmas összegeket igényelnek.

Formázott: Betűtípus: Nem Dőlt,
Betűszín: Automatikus

Az Unió egyik legfontosabb célkitűzése az energiafelhasználás hatékonyságának növelése, az energiatakarékosság előmozdítása. Az EU Energiahatékonysági Cselekvési Terve és a 2007. tavaszi Európai Tanács következtetései szerint 2020-ig az EU jelenlegi teljes energiafelhasználásához képest 20%-os relatív energiamegtakarítást kell elérni. Ez a célkitűzés hozzájárul az Unió versenyképességének növeléséhez, az ellátás biztonságának javításához és a károsanyag-kibocsátás csökkentésével a közös környezetvédelmi célok teljesítéséhez. A nemzeti és közösségi kutatási, fejlesztési és demonstrációs eszközökkel támogatni kell az energiahatékonyságot és az alacsony kibocsátású technológiákat.

Sajnos az EU -sem veszi figyelembe azt, hogy ha csak az energiahatékonyságot és a megújuló energiaforrásokat támogatja erőteljén, akkor is növekedhet az EU összesen felhasznált energiamentisége. Ez sem az ellátásbiztonságot, sem a klímavédelmet nem segíti. A 70-es évek olajválsága megmutatta, hogy az energiahatékonyságba való beruházás anélkül, hogy meghatároznánk az elfogyasztható energia maximális mennyiségét, vagy egyenesen az energiafogyasztás abszolút mértékét csökkentenénk, nem vezet eredményre sem az ellátás biztonságban, sem a klímavédelemben. A 70-es évek olajválsága után valóban forradalmi változások valósultak meg a Nyugat-Európai államokban, de ezzel együtt az összes felhasznált energia mennyisége is nőtt. Ugyanakkor az EU rendkívül nagy importfüggőséget mutat az energiahordozók tekintetében. Ezért hiba, ha a magyar energiapolitika az eddigi EU folyamatokat veszi csak figyelembe. Az ottani folyamatokból meg kell tanulnunk a hasznos eszközöket, de azokon kívüliekre is szükségünk van.

Javasoljuk, hogy az anyagba kerüljön be: ~~hogy~~ a magyar energiapolitikanak nem csak a CO₂ kibocsátás csökkentés a célja, hanem a primer energiahordozók felhasználásának mennyiségi csökkentése is.!

A megújuló energiaforrások használata szintén elősegíti az Unió környezetvédelmi célkitűzéseinek teljesítését és a hazai források használata révén hozzájárul az ellátás biztonságának növeléséhez.

Hiba az összes megújuló energiaforrást általánosságban kezelni. A biomassza energiahordozók használata (előállítás) gyakran több fosszilis energiát igényel, mint amennyit a biomassza energetikai hasznosítása során nyerünk. Ehhez a

Formázott: Betűtípus: Dőlt

Formázott: Betűtípus: Dőlt

TERVEZET
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

negatív hatáshoz adódik még az, hogy a biomassza előállításához vagy az élelmiszertermelésből kell területeket kivonni, vagy a biológiai sokféleséget csökkentjük a természeti területek bevonásával.

Javasoljuk, hogy a magyar energiapolitika legyen precízebb, mint a világ energiapolitikái. ~~! Javasoljuk, hogy a különböző megújuló energiaforrásokat differenciáltan kezelje, integráltan figyelembe véve kimeríthető vagy nem kimeríthető voltukat, ez a politika!~~ A nap és a szél energia hasznosítása kisebb környezetre gyakorolt hatásait, az energianyeres módjának fenntarthatóságát, ~~ártalmakkal jár, és gazdaságosságukat. abba, mint a biomassza, vagy a vízi energia használata.~~ ~~Javasoljuk, hogy a magyar~~ Ennek alapján az energiapolitika elsősorban a nap és a szélenergia használatának elterjedését segítse ~~első sorban főleg jogi és közgazdasági eszközökkel. Részesítse előnyben a kisléptékű, alapvetően helyi ellátó rendszereket, kiemelten a biomassza energia használata esetében. át pedig ne, vagy csak a kisléptékű alapvetően helyi ellátó rendszerek esetében engedélyezze!~~

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Az Unió előírásai szerint a megújuló energiaforrások használatának arányát mind az Unió forrásszerkezetében, mind a villamosenergia-termelés tüzelőanyag-mérlegében növelni kell. A 2007. tavaszi Európai Tanács következtetései szerint a megújuló energiaforrások részarányát az EU teljes energiafelhasználásán belül 2020-ra 20%-ra kell emelni, a bioüzemanyagok részarányát a közlekedési célú üzemanyag-felhasználáson belül 10%-ra.

Az arány megadása önmagában nem mond semmit. Egy növekvő igényű rendszerben az arány elérése mellett is növekedhet a fosszilis energiahordozó felhasználás mennyisége. Ez sem ellátás biztonsági oldalról, sem klímavédelmi oldalról nem következetes megközelítés. Ez az arány meghatározás csak akkor jelenthet előrelépést, ha kimondjuk, hogy az ország nem használhat fel több energiát. Ha ezt nem tesszük meg, akkor a megújuló energiaforrások részarányának növelése hozzá fog járulni a teljes fogyasztás növekedéséhez, mert pl. a biomassza megtermelése, szállítása, feldolgozása jelenleg jelentős fosszilis energiahordozó mennyiséget igényel.

Amíg a különböző megújuló energiaforrások támogatás nélkül nem versenyképesek a hagyományos tüzelőanyagokkal, addig azok hasznosítására vonatkozó beruházások támogatását az Európai Unió lehetővé teszi, és a tagállamok számára a befektetés megtérüléséig lehetővé teszi az ilyen létesítmények működési támogatását is.

A megújuló energiaforrások használata valóban nem versenyképes a fosszilis és nukleáris energiahordozókhoz képest. ~~! Sajnos ezben az energiapolitikai anyagban sem látjuk azt, hogy megvizsgálja ennek okát. Na e, hogy mi az oka annak, hogy a megújuló energiaforrások nem versenyképesek. Nem vizsgálja az anyag a és azokat az externális hatásokat, amelyek a mai energiafelhasználásunknak köszönhetőek. A Stern jelentés már gazdasági számításokkal is alátámasztja azt, hogy a jelenlegi energiahasználati szokásaink által okozott klímaváltozás milyen költségeket jelent a társadalom számára. Ezek a költségek nincsenek beleszámolva az energia árába. Ezért „versenyképes” a megújuló energiaforrásokhoz képest mind a fosszilis, mind a nukleáris energia. (A nukleáris energia környezeti kockázata, és a kiégett fűtőelemek~~

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

hosszútávú biztonságos kezelése és ezek költségei sem megoldottak, és nem kiszámítottak.)

Olyan ez, mint ha gazdaság szereplői között valakinek minden költséget ki kell fizetnie, van aki meg ingyen jut hozzá ezekhez, pl ingyen kap energiát. Így természetes, hogy az egyik szereplő versenyképesebb lesz a másikkal, azonban, de a gazdasági versenyben ilyen logika nem megengedett. Az energiatermelésben miért vesszük pedig automatikusnak?k vesszük. Automatikusán elkönnyeljük, hogy az egyik energiahordozó versenyképes a másik pedig nem.

Javasoljuk, hogy a magyar energiapolitika kezdeményezze az, hogy az energiahordozók a valós költségének meghatározását, és érvényesítését!

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

A 2007. tavaszi Európai Tanács következtetései szerint az éghajlatváltozás elleni harc keretében az EU egyéb nemzetközi vállalások hiánya esetén is egyoldalúan vállalja üvegházhatású gáz kibocsátásainak 20%-kal történő csökkentését 2020-ig.

HSajnos ha globális méretben nézzük meg a fenti vállalást, akkor azt látjuk, hogy az EU úgy is tudja egy ideig még csökkenteni a CO2 kibocsátását, hogy az ártermelést az EU-n kívüli területekre helyezi. Ezzel globális méretekben növeli a CO2 kibocsátást, mert azokban az országokban ahová a termelést kihelyezte, alacsonyabbak a környezeti követelmények, így gyakran több energia felhasználásával és nagyobb környezetszennyezéssel termelnek. Ehhez pedig hozzáadódik még a szállítás többlet energia-igénye. Az EU ezzel a magatartásával (bár a szándék nemes) pontosan azokat a fenntarthatósági elveket sérti meg, amelyekre hivatkozva hozza az intézkedéseit.

Formázott: Betűtípus: Dólt

Közlekedés, szállítás

Az Európai Unió 1992-ben a vasút kivételével teljes közlekedési piacát megnyitotta. Ennek eredményeként a közúti közlekedésben és a légi közlekedésben létrejöttek a verseny feltételei. A fogyasztói árak csökkentek, a szolgáltatások színvonala és a választási lehetőség javult. 2000-ben a Transz-Európai Közlekedési Hálózat létrehozása mellett határozat született a vasúti áruszállítási piac teljes szabaddá tételéről 2008-ig. Ezen a téren célszerű nekünk is lépéseket tenni, hiszen a szállítás, közlekedés energiafelhasználási részaránya jelentős. Az Európai Unió még nem talált közösen elfogadható megoldást a közúti szállítás és közlekedés energetikai és környezeti problémáinak hatékony kezelésére.

A közlekedés és szállítás energetikai és környezeti problémái nem energetikai és környezeti okokból származnak. Ezért sem talál rájuk az EU megoldást!

Amíg nem foglalkozunk a térszerkezettel, valamint a termelési és fogyasztási struktúrával, addig nem is lehet a fenti problémákra megoldást kapni. Ma az emberek olyan élelmiszert és fogyasztási cikket fogyasztanak, amelyek nagy része nem a közvetlen környezetükből származik. Ez önmagában hatalmas szállítási igényeket gerjeszt. De ennek összefüggései megjelennek többek között:

- a munkanélküliség fokozódásában egyes területeken,
- a perifériális területek elnéptelenedésében,

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

- az egészségügyi problémák növekedésében (Mert a szállítás környezetszennyező, illetve az élelmiszereket ~~úgy kell kezelni~~, olyan vegyi eljárásokkal kell kezelni, amelyek révén az áruk eltarthatósága sokkal hosszabb. ~~Közben De közben~~ a társadalom általános egészségi állapota romlik)

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Mivel a megélhetés nem biztosított a közvetlen környezetünkben, ezért a társadalom egyre jelentősebb része szorul rá arra, hogy ingázzon, vagy a túlszűfolt városokba költözzön. (Ahol további környezeti problémák generálódnak ezáltal) A városokba tömörülő lakosságot egyre nagyobb távolságokból szállított élelmiszerral kell ellátni. Ezek a folyamatok csak gerjesztik a környezeti és energetikai problémákat. Ezért, amíg az energiapolitika nem képes foglalkozni a társadalom áruterelési és fogyasztási szerkezetével, nem képes megfelelő válaszokat adni az ebből a szerkezetből eredő problémákra.

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

2.3. A magyar érdekek érvényesítése

A biztonságos energiaellátás feltételei kulcsfontosságúak a gazdasági fejlődés üteme, valamint a magyar lakosság életszínvonala és életminősége szempontjából. Az energiapolitika célkitűzéseinek, eszközeinek meghatározásánál **fontos követelmény Magyarország érdekeinek érvényesítése és a környezetvédelem szempontjainak figyelembe vétele.**

Az ország lakosságának, illetve a jövő generációknak alapvető érdeke a fenntartható fejlődés, amely biztosítja a gazdasági fejlődést és a magyar gazdaság versenyképességének növelését, a környezet megóvását, a szennyezés mérséklését, az egészség megőrzését és az energiaiparban, valamint az energetikai kutatásban foglalkoztatottak szakmai színvonalának emelését (és ezzel hozzájárulást egy tudásalapú társadalom kialakulásához).

Javasoljuk átfogalmazni a fenti bekezdést. ~~! Nem azért kell a fenntartható fejlődést elérni, hogy ezzel biztosítsuk a gazdaság fejlődését; ! Nem az ember van a gazdaságért, hanem fordítva!!! A fenntartható fejlődés célja az ember életminőségének a javítása ! (tehát minőségi pozitív irányú változása), -Ebben a gazdaság egy eszköz. ! A környezet pedig feltétel és erőforrás egyszerre. ! Amíg a környezeti erőforrásokat a mai módon túlhasználjuk, addig a környezet egyre inkább feltétel és korlát lesz. Amint a környezeti adottságokon belül a technológia fejlesztés révén akarjuk javítani az életminőségünket, abban a pillanatban a környezet erőforrás jellege fog inkább dominálni. A fejlődés szó azt jelenti, hogy valami minőségileg jobb lesz, -Nem azt, hogy valami nagyobb. Ezért az a szóhasználat, hogy a gazdaság növekedése a cél, folyamatosan árulkodik arról, hogy akik ezt a két fogalmat összekeverik, nem értették meg a fenntartható fejlődés üzenetét. Így És ha nem értik ezt az üzenetet és nem tudják meglépni a szükséges változtatásokat,; ennek kakkor annak következményeit egy elmélyülő környezeti válság formájában a gazdagnak és a szegény rétegeknek nem egyaránt el kell majd viselnie.~~

Formázott: Betűtípus: Dólt

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

A magyar háztartások számára alapvető érdek a biztonságos energiaellátás, a megfizethető árú energia, a színvonalas energiaszolgáltatás és az életminőséget javító energiaellátási módok terjedése.

Az ipari, a közlekedési és a mezőgazdasági fogyasztók alapvetően érdekeltek a piaci versenytársakénál nem rosszabb, versenyképességüket támogató szolgáltatási feltételekben, a versenyképességet nem rontó árakban, a biztonságos ellátásban, a minőségi energiatermékek kínálatában.

A hazai energetikai társaságok érdekeltek a hosszú távú stabil működést segítő jogrendszerben és gazdasági háttérben, a növekedési lehetőségek biztosításában – figyelembe véve az országhatáron kívüli piacokat is – valamint a folyamatosan és hosszú távon is nyereséges tevékenységet lehetővé tevő szabályozási környezet fenntartásában, a tiszta, átlátható, megkülönböztetéstől mentes, hatékony piaci működési feltételek kialakításában.

Magyar érdek, hogy az energiaellátás költségeit, az energiaárakat növelő környezetvédelmi követelményeket és a megújuló energiaforrások hasznosítására vonatkozó célokat a társadalmi hasznosság és a hatékonyság követelményét szem előtt tartva a legkisebb költséggel valósítsuk meg úgy, hogy a nemzeti preferenciák figyelembevételével megteremtsük és erősítsük a nemzeti szuverenitást, megtalálva a közös hangot az Európai Unió energiapolitikai kezdeményezéseivel is.

Magyarország érdekében áll, hogy az energetika területén erősödjön az Európai Unió integrációja. Ez magában foglalja egy európai közösségi energiapolitika kialakítását, és ennek közösségi jogi és egyéb eszközökkel való végrehajtását. A magyar érdekeket az integráció folyamatában az Európai Unió által elfogadott elvek, és eszközök figyelembe vételével lehet érvényesíteni. Az Unió elveket érvényesítő szabályok megalkotása, vagy módosítása során ezért ebben a munkában Magyarország megfelelő szintű és színvonalú közreműködése szükséges.

Az anyag kinyilatkoztatja, hogy a magyar érdek az, hogy erősödjön az EU integráció. Sajnos ezt az állítást nem támasztja alá érvekkel, adatokkal. !-Ennyi erővel az ellenkezője is állítható.-Ugyanakkor nem fogalmazza meg az anyag azt sem, hogy az az-EU energiapolitikájá milyen irányokat kellene, hogy felvegyen, ami a mi érdekünk is. Az állítás csak azt mondja, hogy az EU energiapolitika számunkra jó. Nem mondja meg, hogy miért jó, és -nem mondja meg, hogy mi a jó ebben.!

Formázott: Betűtípus: Dólt

3. A magyar energiapolitika alappillérei

A magyar energiapolitika legfontosabb stratégiai célja az, hogy a hosszú távú szempontokat is mérlegelve optimalizálja az ellátásbiztonság, a versenyképesség és a fenntarthatóság, mint elsődleges célok együttes érvényesülését.

A fenti három cél között többféle kölcsönhatás elképzelhető (vVan!), sok esetben megvalósításuk konfliktusban állhat egymással, de erősíthetik is egymást. Emiatt a célok elérése érdekében megfogalmazott intézkedések során különös hangsúlyt kell fektetni az együttes hatásokra, az egymás közötti ellentmondások feloldására és a lehető legnagyobb összhang megteremtésére.

Formázott: Betűtípus: Dólt

Az energetika problémáinak a megoldása nem képzelhető el, ha az élet más területeit pl. az ártermelői és fogyasztási rendszert és az annak minőségéből eredő hatásokat nem vizsgálja az energiapolitika. Ezért bármilyen próbálkozás eleve kudarcra van ítélve, mert nem veszi figyelembe azokat a peremfeltételeket, amelyek alapvetően meghatározzák a társadalom energiaigényét, és az igény kielégítésének lehetőségeit.

Formázott: Betűtípus: Dólt

További gond, hogy a társadalomnak, embereknek nem energiára van szüksége, hanem olyan szolgáltatásokra, amelyek biztosítják a javuló, vagy jó életminőséget. Azaz nem áramra van szükség, hanem olyan szolgáltatásra, amit jelenleg pl az árammal elégítünk ki. pl: a világítás. Ez megoldható elektromos energia felhasználásával, de megoldható részben építészeti megoldásokkal is. Azonban De ha elektromos energiával akarjuk ezt a szolgáltatást biztosítani, akkor azon belül is számos technológiai megoldást használhatunk, amelyek eltérő elektromos energiamennyiséget igényelnek. Ugyan ez vonatkozik a fűtésre, közlekedésre, fogyasztási cikkek előállítására is. Amíg az energetika és különösen az energiapolitika nem képes érdemben foglalkozni ezzel a megközelítési móddal, és mindenáron csak arra törekszik, hogy az energiaigényeket kielégítse (eEllátásbiztonság), addig nem lesz képes sem a fenntarthatóság kialakításához hozzájárulni, sem az ellátásbiztonságot megteremteni (aAkár már közép távon sem).

Az ellátásbiztonság, a versenyképesség és a fenntarthatóság nem azonos kategóriák. Ezért nem lehet őket egyenrangú területekként kezelni. Ha a társadalom fenntarthatósága nem biztosított, nincs értelme sem ellátásbiztonságról beszélni, sem versenyképességről.

Ezért a mMagyar energiapolitika elsődleges célja (mint ahogy minden politikának ez lehet csak az elsődleges célja) a fenntarthatóság biztosítása. A fenntarthatóság azt jelenti, hogy a környezeti adottságokon belül az emberek (az energetikában dolgozó embereket is beleértve) életminősége javul. Az energetika célja kettős: Egyrészt a javuló életminőséghez szükséges erőforrásokat rendelkezésre bocsátani, másrészt az életet hosszú távon lehetővé tevő környezeti feltételeket megőrizni. Ma csak az első feltételnek felel meg az energetika é. És maga okozza azt, hogy a társadalom alapvető létfeltételei degradálódnak.ik.

TERVEZET
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

3.1. Ellátásbiztonság

Az ellátás biztonsága az energiapolitika legfontosabb célkitűzése, amelynek megvalósítása érdekében az alábbi részterületek kerültek definiálásra:

- Energiaforrás-struktúra
- Energiainport diverzifikáció
- Stratégiai energiahordozó készletek
- Infrastruktúra-fejlesztések
- Lakosság ellátása, szociális felelősség

Cél olyan energiaforrás struktúra kialakítása, amelyben a hazai források részaránya fennmarad, és lehetőség szerint növekszik, a behozatal összetétele kiegyensúlyozottabbá válik, és eredete szerint többféle, biztonságos forrásból és irányból származik.

Az ellátásbiztonság fejlesztésének az egyik útja az lehet, amit a fenti listatartalmaz. A gondolkodási folyamat hibája, hogy nem veszi figyelembe sem a környezeti változásokat, sem az energiahordozók iránti nemzetközi kereslet növekedését, és ezen energiahordozók véges készleteit.

Ha valóban szeretnénk megoldani azt, hogy a társadalom energiaellátása nagy biztonsággal megoldható maradjon, akkor foglalkozni kellene a ~~azzala~~-kérdéssel, hogy mire használjuk fel az energiát. Jelenleg csak azt a kérdést teszi fel az anyag, hogy hogyan elégítsük ki az igényeket. Nem vizsgálja, hogy:

- ezek az igények mitől nőnek?
- mit kellene tenni, hogy az igények ne nőjenek?
- mire is használjuk fel az energiát?
- A jelenlegi energiaellátási rendszer fenntartása, üzemeltetése, fejlesztése mennyi energiát igényel?
- Van-e más energiaellátási struktúra, aminek kisebb az igénye?

Formázott: Felsorolás és számozás

Addig míg ezekre a kérdésekre nem keresi a választ az energiapolitika, addig garantálható annak sikertelensége. Azaz az energiapolitika nem képes megakadályozni a társadalom létfeltételét jelentő stabil környezet megóvását. Ebből pedig következik, hogy sem az ellátás biztonságát, sem a versenyképesség megőrzését nem képes biztosítani. Lehet, hogy a mostani logika néhány gazdasági érdekcsoport rövid-távú igényét képes kielégíteni, ~~De~~ a környezeti változások ~~őket~~ is és a többséget jelentő társadalmat is el fogják sodorni.

~~Ezért a döntéshozóknak és az anyag előkészítőinek minden eddiginél nagyobb a felelőssége e dokumentumot illetően. EZÉRT A POLITIKUSOKNAK, ÉS AZ ANYAG ELŐKÉSZÍTŐINEK A FELELŐSSÉGE A MOSTANI ANYAG ELFOGADÁSÁNÁL, VAGY NEM ELFOGADÁSÁNÁL NAGYOBB, MINT AZT HINNÉK, VAGY MINT VALAHA EDDIG VOLT!!~~

Formázott: Betűtípus: Dóit

Az energiaellátás folyamatosságának és biztonságának javításához a hazai források használata mellett az import biztonságának növelését kell elérni, és biztonsági készleteket kell felhalmozni. Az ellátáshoz szükséges kőolaj és földgáz

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

döntő részét importból szerezzük be, az energiapolitika kulcskérdése ezek rendelkezésre állásának biztonsága.

Mi lesz akkor, ha ezek a készletek is elfogynak? Ma a társadalom anyagi forrásait erre a biztonsági készlet felhalmozására használjuk fel. De amikor bekövetkezik az az állapot, amikor ezeket a készleteket fel kell használni, akkor már nem lesz anyagi forrásunk arra, hogy egy stabilabb, diverzebb rendszert építsünk ki. Akkor azoknak a kezében lesz egy jelentős hatalom, akik birtokolják a felhalmozott energiakészleteket. És ez egyáltalán nem garantálja azt, hogy a társadalom számára hozzáférhetőek lesznek a készletek. Mivel a készlet felhalmozást szükségesnek érzi a politika, ezért nyilván tisztában van azzal, hogy a mai energiafogyasztási rendszereink mennyire sérülékenyek.

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Viszont a közpénzt arra használják fel, hogy a mostani sérülékeny rendszert tovább erőltessék. E helyett javasoljuk, hogy a magyar kormány dolgoztasson ki egy olyan alternatívát a magyar állampolgárok hosszú-távú biztonsága érdekében, amely akkor is képes biztosítani az alapvető emberi életminőséget, amikor bekövetkezik a mai energiatermelési rendszer összeomlása!

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Az ellátásbiztonság egy adott energiatípusánál a forrásoldali ellátásbiztonságtól, a szállítás biztonságától (a tranzitáló országok megbízhatóságától és a tranzit útvonalak számától), az adott energiatípus stratégiai készletezésének lehetőségeitől és gyakorlatától, valamint az energiatermelő és átalakító kapacitások nagyságától és megbízhatóságától függ. A forrásoldali és a szállítási biztonság általában a hazai energiaforrások esetében a legnagyobb.

Külső energiaforrások esetében a források, az útvonalak és az energiahordozó-fajták diverzifikálásával, valamint a szállító és tranzitáló országokkal kialakított, kölcsönös érdekeken alapuló együttműködéssel, továbbá a megfelelő nagyságú – a fogyasztók teherbíró képességét is figyelembe vevő – **biztonsági készletek tartásával kell az ellátásbiztonságot növelni.** Az optimális szintet az adott intézkedés hatásának és a megvalósításhoz kapcsolódó költségeknek a mérlegelésével kell meghatározni, figyelembe véve a vonatkozó EU és nemzetközi követelményeket is.

3.2. Versenyképesség

Az energiapolitika célja, hogy **az energetika járuljon hozzá hazánk gazdasági versenyképességének növeléséhez,** elsősorban az Európai Unió tagországaihoz, de azon túl a világ más térségeihez képest is.

Ezen a pilléren belül a következő részterületek kerültek meghatározásra:

- Liberalizált energiapiacok, integrálódás az EU egységes belső energiapiacába
- Energiaárak
- Technológiai előrehaladás és K+F

Az energiatermelésben, átalakításban, szolgáltatásban és kereskedelemben az árakat és az üzleti feltételeket az Európai Unió középtávon kialakuló regionális, majd később az egységes belső piacán a verseny fogja meghatározni. **Az energiapolitika**

TERVEZET
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

célja, hogy ez a verseny átlátható, megkülönböztetés-mentes feltételeket teremtsen a magyar vállalkozások számára.

3.3. Fenntarthatóság

A fenntartható fejlődés célja a jelen szükségleteinek kielégítése a jövő nemzedékek szükségletei kielégítésének veszélyeztetése nélkül. A fenntartható fejlődés érdekében meg kell teremteni a harmóniát a természeti és az épített környezet megóvását, a jelentős piaci zavarok nélkül fejlődő gazdaság érdekeit, és a társadalom tagjainak szociális biztonságát szolgáló, rövidtávon egymással ellentétben álló politikák között. **A fenntartható fejlődés környezetvédelmi és gazdasági céljait tehát egymással összehangolva, a társadalom együttműködésével kell megvalósítani.**

Ezen a pilléren belül a következő részterületek kerültek meghatározásra, a fenntarthatósági elvek szerinti prioritási sorrendben:

- Az energiafelhasználás csökkentése (energiatakarékosság, az energiatermelés határfokának javítása, az energiafelhasználás hatékonyságának növelése)

Az alapvető cél támogatandó! Azonban De a zárójelben megfogalmazott eszközök egyike sem biztosítja ezt !!! A nemzetközi példák épp az ellenkezőjét bizonyítják! Azaz az energiahatékonyság javulása magával vonja az energiafogyasztás növekedését is. Mivel egyre hatékonyabb eszközeink vannak a növekedésre! Egy véges rendszerben nem lehet végtelenül növekedni, !!! Vviszont végtelen dimenziókban lehet jobbra válni!
Hiányoljuk azt a jogi szabályzót, amelyik egyértelműen garantálja az energiafelhasználás abszolút mértékének a csökkentését. E nélkül ez az igény egy álom marad.

- A megújuló energiaforrások arányának növelése

Ezekkel összefüggésben az energia- és klímapolitika, valamint az energia- és közlekedéspolitikai összefüggéseit kiemelt fontosságuk miatt külön is tárgyaljuk.

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Behúzás: Bal: 0,63 cm

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

4. Ellátásbiztonság

4.1. Energiaforrás-struktúra

Alapvető fontosságú a kiegyensúlyozott forrásszerkezet elérése és fenntartása. Magyarország jelenlegi primerenergia-forrásának összetétele nem tekinthető kiegyensúlyozottnak, különösen azért, mert nagyon magas (közel 40%) a földgáz részesedése.

Énnek a földgáznak a jelentős része import, ~~!És importból származik a többi energiaforrás jelentős része is. !~~Ezért ~~ennek~~ a bekezdés elején ezt illene megemlíteni.!

Formázott: Betűtípus: Dólt

Belföldi energiaforrások felhasználása

Az energiaellátás biztonságát segíti a hatékony, folyamatosan rendelkezésre álló hazai források használatának fenntartása. A hazai energiaforrások azonban a teljes szükséglet nem több mint 30%-t fedezik (akkor is, ha az atomerőműben termelt villamos energiát hazai forrásként vesszük számításba), és a kőolaj és a földgáz termelés csökkenésével ez az arány tovább csökken.

Az atomerőműben termelt energia import fűtőelemből származik, ezért ezt nem vehetjük hazai forrásnak.!

Formázott: Betűtípus: Dólt

Jelenlegi ismereteink szerint az egyetlen, perspektivikus és hosszú távon is nagy mennyiségben rendelkezésre álló belföldi fosszilis energiaforrás a mátraaljai lignitkészlet. Tekintettel arra, hogy ezen lignitkészlet felhasználása a villamosenergia-termelésben csökkenti az importfüggőséget és ezáltal növeli a villamosenergia-ellátás biztonságát, a magyar energiapolitika hosszú távon számol a mátraaljai lignit felhasználásával, ugyanakkor ennek kapcsán mindenkor figyelembe kell venni a környezetvédelmi, tájvédelmi, rekultivációs és klímapolitikai célkitűzéseket is.

A lignit a leggyengébb minőségű szén. Ezért annak felhasználása során a környezeti feltételek figyelembevételéről beszélni ~~utópisztikusfelelőtlen~~ kijelentés, ~~vagy álom.~~

A hazai energiapolitika az utolsó szénkészletünk kiaknázását tervezi, ~~é!~~ És eközben semmilyen alternatívát nem tervez arra az időre, amikor már ez a készlet sem áll majd a rendelkezésünkre.!

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Az ellátásbiztonság növelése érdekében a kisméretű szénhidrogén előfordulások és a nem jelentéktelen nagyságú alacsony fűtőértékű földgázkészletek hasznosítása, mert így a hazai termelés ütemének csökkenése némileg mérsékelhető.

Ösztönözni kell a belföldi megújuló energiaforrások felhasználásának növekedését (a megújuló energiaforrásokról bővebben a 6.2. fejezetben esik szó). A megújuló energia felhasználás arányának meghatározása – többek között - az EU tehermegosztási tárgyalásokra történő felkészítés megalapozását szolgálja. Figyelembe

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

véve az EU közösségi szintű vállalásait is, az energiapolitikai koncepció a megújuló energiaforrásoknak az összes primerenergia-felhasználáson belüli részarányára, valamint a biomasszából előállított bioüzemanyagoknak az összes felhasznált közlekedési célú üzemanyagon belüli részarányára, 2013-ra és 2020-ra vonatkozóan meghatározza a számszerűsített célkitűzést.

Földgáz

Magyarországon az ellátáshoz szükséges földgáz több mint 80%-a import, amelynek döntő része jelenleg Oroszországból származik, és Ukrajnán keresztül jut el az országba. A lakások háromnegyedének fűtéséhez a földgáz használata nem nélkülözhető, ennek a kötétségnak a megváltoztatása rövidtávon óriási költséggel és várhatóan heves társadalmi ellenállással járna. **A cél tehát a behozatal biztonságának növelése, többoldalú betáplálás elérése, valamint biztonsági földgázkészletek létrehozása.** Emellett a földgáz részarányának további jelentős növekedését el kell kerülni.

Eddig kormányzati támogatással építettük a földgázvezetékeket. Most pedig el kell kerülni a további fejlesztéseket? Természetesen egyet-értünk ezzel. Viszont ugyan azt a logikát látjuk az energiáa-politikában, ami korábban is megvolt. Azaz az egész energetikát leszűkítő szemléletmódot, ami nem veszi figyelembe az energia felhasználásának, igénynövekedésének a peremfeltételeit. Ezért minden javaslat, ami ebben a szemléletben születik, ötletszerű. És garantáltan nem fogja biztosítani még ebben a politikai anyagban megfogalmazott alapvető célokat sem.

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

A növekvő földgáz árak, a csökkenő hazai termelési részarány, a növekvő importfüggőség miatt egyértelművé vált a földgáz-takarékosság különös jelentősége. Ez csökkenti az üvegházhatást okozó CO₂ kibocsátást, az energiaköltségeket, és – az alacsonyabb földgázfogyasztás miatt - az energiapolitika céljaihoz illeszkedő módon, növeli az ellátás biztonságát.

Hogyan kívánja jogi eszközökkel elérni a kormány a földgáz takarékos felhasználását?

Formázott: Betűtípus: Dólt

Villamos energia

A villamos energia részaránya a fogyasztáson belüli várhatóan tovább növekszik. **A folyamatos és biztonságos villamos energia ellátás alapvető energiapolitikai cél.** Az ellátás-biztonság feltétele a szükséges mértékű és megfelelő összetételű erőmű kapacitás, valamint a hálózat rendelkezésre állása.

A rendszerváltás óta szinte kizárólag gázturbinás (CCGT: combined cycle gas turbine) kapacitások létesültek Magyarországon, és valószínűnek tűnik, hogy belátható ideig az újonnan épülő kapacitások java része is gázturbina lenne. A gázturbinák népszerűsége nem magyar sajátosság, magas piaci részesedésük alapvetően racionális döntéseken alapuló optimális piaci egyensúly, amelynek fundamentális alapja e technológia költséghatékonysága és műszaki előnyei.

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

Amennyiben a gázturbinákat ellátó gázrendszer ellátásbiztonsága megfelelő, nincs ok azt feltételezni, hogy egy gázturbinás kapacitásokra épülő erőművi rendszer jelentős villamos ellátás-biztonsági kockázatokat hordozna. Ugyanakkor Magyarországon léteznek gáz ellátás-biztonsági kockázatok, és mivel az éghajlati viszonyok miatt a villamos energia és a földgáz iránti csúcskereslet nagy valószínűséggel egybeesik, a piaci sokkok és ellátási zavarok átgyűrűzhetnek egyik szektorból a másikba. A problémát a gázszektorban kell orvosolni, elsősorban a piac hatékonyabbá tételével és az infrastruktúra-fejlesztés ösztönzésével.

Indokolt, hogy a villamosenergia-rendszer jogi szabályozása tartalmazzon arra utaló rendelkezést, amely szerint az ország villamosenergia-ellátási egyensúlyának, egyes energiahordozókkal való biztonságos ellátásának veszélyeztetése esetén, valamint az energiapolitikai célkitűzések érvényesítése érdekében elrendelhető valamely elsődleges energiaforrás felhasználásának az új termelői kapacitások engedélyezése során történő korlátozása, meghatározva annak mértékét és időtartamát.

Törekedni kell továbbá megfelelő ösztönzés biztosítására annak érdekében, hogy a fogyasztók egyre nagyobb arányban kössenek ideiglenesen szüneteltethető szerződést, mert amennyiben a rendszerirányítónak joga van egy fogyasztót megszakítani, az virtuális tartalék kapacitásként javítja az ellátásbiztonságot. Az 50 MW és annál nagyobb teljesítményű gázturbinás erőműveknek ma kötelező rendelkezniük alternatív (olaj) tüzelési képességgel és biztonsági olajkészlettel, ezt a jogi kötelezettséget célszerű fenntartani.

Az ideiglenesen szüneteltethető szerződésekkel versenyhátrányba kényszeríti a gazdasági élet szereplőit ez a megoldás.

Az olaj felhasználása pedig újabb környezeti terhelést okoz.

Az anyag ezen a téren sem foglalkozik azzal a gondolattal, hogy hogyan csökkenthető a társadalom elektromosáram iránti igénye úgy, hogy közben az élet minősége nem romoljon! Nem vizsgálja, hogy mire használjuk fel az elektromos áramot? Azt sem vizsgálja, hogy a mostani elektromos termelési és elosztási struktúrában vannak-e alternatívái. A megfogalmazott eszközök csökkentik a gazdaság és a politika cselekvési alternatíváit. ~~!~~ És ~~k~~Környezeti és gazdasági szempontból is kérdéseések.

Nukleáris energia

Az atomenergia versenyképes árú, nagy mennyiségű villamos energia termelésére alkalmas magas rendelkezésre állással. Felhasználása jelentősen hozzájárul az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentéséhez és ezáltal a környezet- és klímavédelmi célok eléréséhez. A hasadóanyag jól készletezhető, kis térfogatban tárolható és akár több, független forrásból is beszerezhető. Fentiekre való tekintettel **az atomenergiának hosszú távon is folyamatos és jelentős szerepet kell kapnia a hazai energiaellátásban.** Ehhez kapcsolódóan alapvető prioritásként kell kezelni a nukleáris biztonság fenntartását, a radioaktív hulladékok végleges elhelyezésének megoldását, és a nukleáris energiatermelés magas lakossági elfogadottságának fenntartását.

Nem megoldott a kiegészítő nukleáris fűtőelemek biztonságos elhelyezése!

Formázott: Betűtípus: Dólt

TERVEZET
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

Nem számol az anyag azzal a fosszilis energiaigénnyel, ami a fűtőelem gyártása és a kiégett fűtőelem raktározása során használódik el.

Formázott: Betűtípus: Dólt

Mivel nincs megnyugtató megoldás a kiégett fűtőelemek biztonságos tárolására, ezért annak nem ismerjük a költségét.

Formázott: Betűtípus: Dólt

▲ Olyan ez, mint amikor úgy veszünk autót, hogy nem tudjuk, hogy pontosan hány évig és mennyit is kell majd törleszteni!▲

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Azon kívül a nukleáris energia nagyon-nagy biztonsági kockázatot rejt magában.

A fentiek miatt nem javasoljuk azt, hogy a magyar energiapolitika érdemben számon tartsa ennek az energiaforrásnak a használatát hosszú távon!▲

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Az Országgyűlés 2005. évi határozata alapján a **Paksi Atomerőmű üzemeltetési engedélyeinek meghosszabbítására irányuló munkát - a nukleáris biztonsági követelmények maradéktalan érvényesítése mellett – tovább kell folytatni**, mivel az üzemidő-hosszabbításának nincs reális, a gazdasági, környezetvédelmi és ellátás-biztonsági követelményeket egyaránt kielégítő alternatívája. Az üzemidő-hosszabbítás mellett - figyelembe véve a magyar villamosenergia-rendszer beépített kapacitásának bővítési és az elöregedett erőművek leállítási igényét - **új atomerőművi blokk(ok) építése is szükségessé válik a következő két évtizedben**. Ennek során figyelembe kell venni, hogy a közép-európai országok villamosenergia-piacainak regionális integrációja szükséges annak érdekében, hogy a nagyobb optimális üzemméretű atomerőművi blokk(ok) építéséhez szükséges kritikus piacméret rendelkezésre álljon.

Az új atomerőművi kapacitás legcélszerűbben Pakson lenne megépíthető. Az új blokk(ok) pontos típusát és kapacitását csak kellő biztonsági, műszaki, gazdasági és környezeti elemzések után szabad eldönteni, a szállítóra nemzetközi tendert kell kiírni. A befogadható blokk nagyságot az üzembe lépés idejére, a 2020-2025 időszakban várható villamosenergia-rendszerre kell méretezni. A blokkméretről való döntésnél figyelembe kell venni, hogy mikor lép üzembe az új blokk(ok), illetve milyen mértékben egészíti ki, vagy váltja ki a meglévő paksi blokkokat. Amennyiben kívánja, akkor meg kell fontolni olyan nagy teljesítményű blokk típus építését, amely képes az alapterhelés vitelén túl menetrendtartásra is.

Az atomerőmű-építés speciális, hosszú távú nagyberuházás, ezért a megfelelő előkészítés elengedhetetlen a gördülékeny megvalósításhoz. Új blokk(ok) építése optimális esetben is 5-7 év, amit hasonló előkészítési idő előz meg. Az előkészítő munkák során nagy szerepet kap a lakosság tájékoztatása, a civil szervezetekkel való együttműködés. Az aktív állami szerepvállalás hozzájárulhat a megfelelő ütemezés kialakításához, az engedélyeztetési folyamatok megfelelő időben való lezárásához.

Gondoskodni kell a radioaktív hulladékok végleges elhelyezésének megoldásáról. Ennek érdekében 2008-ig üzembe kell helyezni a bátaapáti kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladéktárolót. Fel kell gyorsítani a nagy aktivitású radioaktív hulladéktároló kutatását, a tényleges telephelykutatást mihamarabb meg kell kezdeni. **Magyarországnak be kell kapcsolódnia a nemzetközi kutatási programokba**, amelynek célja a kiégett üzemanyagok végleges elhelyezési

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

koncepciójának megváltoztatása, és a mai reaktorok kiégett nukleáris üzemanyagának energetikai hasznosítása. A lakossági elfogadás alapvetően az emberek tájékozottságán múlik, ezért a hazai atomenergia magas lakossági elfogadtatásának érdekében **nyitott információpolitikát kell folytatni**.

Kapcsolt energiatermelés

A hasznos hőigényen alapuló, nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés ösztönzése és támogatása prioritás, tekintettel a kapcsolt energiatermelés által a primerenergia-megtakarítás tekintetében nyújtott előnyökre, a hálózati veszteségek mérséklésére és a káros anyagok, különösen az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentésére. Ezen túlmenően az energiának a kapcsolt energiatermelés révén történő hatékony felhasználása az energiaellátás biztonságához, valamint a versenyképesség megőrzéséhez is pozitív módon járulhat hozzá. Az EU lehetővé teszi a kapcsolt energiatermelés állami ösztönzését és támogatását, de az állami támogatásnak összhangban kell lennie az EU közösségi szabályrendszerével.

Távhőszolgáltatás

A távhőszolgáltatást versenyképesé kell tenni állami eszközök felhasználásával a többi energiaellátással szemben. A távhőellátás energiahordozó-struktúrájában egyre nagyobb szerepet kell kapnia a környezetbarát, megújuló energiaforrásoknak, a hő előállításnál a hatékony kapcsolt energiatermelési technológiák alkalmazásának minél nagyobb teret kell nyernie.

Minden eszközzel ösztönözni kell a fogyasztókat az energiatakarékosságra, és az önkormányzatokat és a hőszolgáltatókat az ebben való részvételre. A hosszú távú energiapolitikai elvek megvalósításában az állami szerepvállalás, irányítás nélkülözhetetlen.

Fontos hangsúlyozni, hogy csak az energia- és költséghatékony távhőszolgáltatás jelenthet a jövőben valós alternatívát az egyéb korszerű fűtési módokkal szemben. Ennek kialakítása alapvető energiapolitikai, társadalompolitikai feladat és hasonlóan fontos környezetvédelmi szempontból is.

Következtetés: Az állam rendelkezésére álló energiapolitikai eszközrendszer, valamint az energiapiaci szereplők orientációja révén olyan energiaforrás-szerkezet kialakítására és fenntartására kell törekedni, amely **hosszú távon fenntartható egyensúlyt teremt a fosszilis energiahordozók, a nukleáris energia és a belföldi és megújuló energiaforrások felhasználása között**.

4.2. Energiainport diverzifikáció

A hazai földgázellátás várhatóan hosszabb távon is függő helyzetben marad az orosz földgázszállítástól, ezért **az ország számára kulcsfontosságú a jó magyar-orosz energetikai kapcsolatok fenntartása**, és az Európai Unió és Oroszország közötti energetikai együttműködés jövőbeli továbbfejlesztése.

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

Figyelembe véve az orosz gázszállítóktól való függőséget is, az ország biztonságos gázellátásához, a növekvő napi csúcsigények kielégítéséhez, továbbá a gázellátás célzott diverzifikációjához, a magyarországi gázelosztó központ létrejöttéhez és az ország európai gázpiaci pozíciójának javításához, a Dél- és Nyugat-Európai rendszerhez való aktív csatlakozásához új beruházások szükségesek a gázszállítási infrastruktúrába, így szükséges a Nabucco és/vagy Blue Stream és/vagy az adriai-tengeri LNG projektben részt venni.

A diverzifikációs alternatívák között (Nabucco, Blue Stream, adriai-tengeri LNG) nem kívánatos bármelyik projektnek prioritást biztosítani a többivel szemben, egyfelől, mert a magyar kormányzat nincs döntési pozícióban bármely projekt megvalósítását illetően, tekintettel arra, hogy a beruházások üzleti alapokon valósulhatnak meg; másfelől, mert egyik projekt sem a magyar piaci igények kielégítését szolgálná elsősorban. Mindazonáltal, ha a választás igénye felmerül, biztosítani szükséges a magyar kormányzat támogatását az Európai Unió formálódó energiapolitikai erőterében megvalósuló közös érdekű projekteknek.

Akár a hazai érdekek ellenére is??

Ez az egész pont szintén csak azt a lehetőséget bontja ki, ami a jelenlegi rendszer megmerevítését, rögzítését célozza. Rengeteg közpénz felhasználásával, és magas kockázattal, valamint nem teljesülő célkitűzésekkel!

Nemzeti érdek és fontos energiapolitikai cél, hogy legalább az egyik vezető nyomvonal Magyarországon keresztül vezessen, olyan módon, hogy a magyarországi leágazási pontok helyes megválasztása révén belső infrastrukturális fejlesztéseket is kiváltson, elősegítse a tárolók töltését, kisütését.

Figyelembe véve kedvező geológiai adottságainkat és ebből fakadóan meglévő gazdaság- és energiapolitikai előnyünket a földgáztárolási lehetőségeink vonatkozásában, **Magyarország érdeke, hogy hazai tárolói beruházások és fejlesztések révén is kapcsolódjon bármely projekt keretében megvalósuló új vezetékhez, hozzájárulva az ország európai gázpiaci pozíciójának javításához, regionális gázelosztó központ (regional gas hub) szerepünk kialakításához. Magyarország kedvező földrajzi elhelyezkedése elősegítheti a földgáz tranzitálásában való részvétel növelését is.**

A kőolaj behozatal megfelelő biztonságának műszaki feltételei a szükségletek ellátására külön-külön is elegendő kapacitású orosz „Barátság” és a Földközi-tengeri kikötőből induló „Adria” vezetékekkel biztosítottak.

Következtetés: Figyelembe véve, hogy a magyar kormányzat nincs döntési pozícióban a gáz diverzifikációs projekteket illetően, szerepvállalása a politikai iránymutatáson és kommunikációs támogatáson kívül az lehet, hogy a projektek mögé beáll, tehát azokat a partner résztvevő országokkal (a forrás-oldalon és a vevői-oldalon egyaránt) együtt támogatja, ennek érdekében **kiegyensúlyozott kül- és belpolitikai tevékenység szükséges a magyar kormányzat részéről. Mindazonáltal, ha a választás igénye felmerül, biztosítani szükséges a magyar kormányzat támogatását az Európai Unió formálódó energiapolitikai erőterében megvalósuló közös érdekű projekteknek. A magyar szakasz (leágazás)**

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér, Dőlt

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér, Dőlt

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér, Dőlt

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér, Dőlt

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér, Dőlt

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér, Dőlt

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

megépítése költségei megtérüléséhez, és jövőbeni nyereséges működéséhez szükséges a hazai tarifák alóli felmentés megadása a projektet megvalósító közös vállalat részére az egyedi tarifa alkalmazásához.

Formázott: Betűtípus: Dólt

Versenyképesség? He ezt a projektet csak a hazai tarifák alól való felmentéssel lehet nyereségesé tenni, akkor ez a program önmagában nem lehet gazdaságos.

4.3. Stratégiai energiahordozó készletek

Az energiahordozók stratégiai készletezésének legfontosabb célja, hogy bármilyen ellátási nehézség esetében elkerülhetők legyenek a korlátozások, vagy csak végső esetben, a hazai és a nemzetközi együttműködési lehetőségek kimerülése esetében kerüljön sor fogyasztáskorlátozásra.

A stratégiai készletezésben biztosítani kell, hogy:

- (a) a készletek összetétele legyen összhangban az ország energiahordozó-
struktúrájával és feleljen meg az ellátási kockázatoknak;
- (b) a folyékony tüzelőanyag-készlet és a földgázkészlet tárolásának és
felhasználásának összehangolásán keresztül a készletezés és a
készletfelhasználás költségei minimalizálhatók legyenek;
- (c) a készletmenedzselés rugalmas legyen, tegye lehetővé az ellátási
nehézségek áthidalását és segítse elő a nemzetközi együttműködést.

A biztonságos földgázellátás feltétele a téli-nyári fogyasztásingadozást kiegyenlítő, és az importkiesés kivédését segítő megfelelő hazai tárolókapacitás. A vizsgált időszakban szükség lesz a kereskedelmi tárolók mobil kapacitásának bővítésére. Olyan gáztároló rendszert kell kiépíteni, mely a kapacitásokat és az országon belüli, vagy azt keresztező földgázszállító rendszerhez való illeszkedés tekintetében kielégíti a hazai kereskedelmi és biztonsági készletezési követelményeket, ugyanakkor — földrajzi elhelyezkedésünk és geológiai adottságaink következtében — lehetővé teszi a regionális tárolási szerepvállalást is.

Megfelelő biztonsági kőolajtartalékokkal rendelkezünk, és részesei vagyunk az Európai Unió, valamint a Nemzetközi Energia Ügynökség közös ellátás-biztonsági rendszerének. Cél e biztonsági rendszerek folyamatos fenntartása.

A nukleáris üzemanyag könnyű és biztonságos beszerezhetőségéből, hosszú időre (akár több évre) szóló, műszakilag könnyű és gazdaságilag nem megterhelő stratégiai készletezhetőségéből adódóan az atomenergia alkalmazása az ellátásbiztonság javításának egyik leghatékonyabb eszköze.

Következtetés: Mindenkor teljesítve a vonatkozó minimum nemzetközi követelményeket, az ellátás biztonságának javítása érdekében garantálni kell megfelelő stratégiai és kereskedelmi energiahordozó készletek költséghatékony módon való fenntartását Magyarország területén az energiaforrás-struktúrán belül jelentős részarányal rendelkező energiahordozókból. A gázellátás biztonságának

TERVEZET
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

növelése érdekében a vonatkozó törvény alapján meg kell valósítani a földgáz biztonsági készletezését.

Az anyag továbbra sem vizsgálja azokat a kérdéseket, amelyek az energiatermelés és ellátás peremfeltételeit mutatná be. A javaslatok leszűkítik a mozgásterünket, mert jelentős közpénzt használunk fel a kapacitások kiépítésére. Az anyag arra hivatkozik, hogy ha a nemzetközi készletek kimerülnek, akkor legyenek tartalékaink! A tartalékaink csak rövid időre lehetnek elegendők. És ha a nemzetközi készletek kimerülnek, akkor ezen készletek felélése után nem marad sem energiahordozónk, sem anyagi lehetőségünk arra, hogy másféle energiatermelési és ellátási rendszert építsünk ki.

Formázott: Betűtípus: Dólt

4.4. Infrastruktúra-fejlesztések

A tőkevonzó képesség fenntartását és javítását előtérbe helyező gazdaságpolitikán alapuló energiapolitikának azt is elő kell segítenie, hogy Magyarország az energetikai befektetők számára vonzó legyen, hiszen a beruházások, a gazdasági növekedés mellett hozzájárulnak az ellátásbiztonság javításához, a fogyasztói árszínvonal stabilizálásához. Az energiaforrásokért, energetikai befektetésekért folyó versenyben különösen fontos, hogy mind az államigazgatás, mind a vállalatok a nemzetközi együttműködésekben az ország érdekeit kellő hatékonysággal képviseljék.

Ez a logika nem tárgyalja, hogy milyen minőségű energetikai befektetést tart célszerűnek a magyar kormány az energiapolitikai célokat tekintve. A fenti bekezdés lényegében azt mondja, hogy bármilyen energetikai befektetés elképzelhető, ami gazdasági növekedést okoz. Nincs tekintettel arra, hogy a legtöbb energetikai befektetés tovább növeli az energiafogyasztást. A magyar kormány ezek szerint megint csak a szavak szintjén kötelezi el magát a környezetvédelem, és a klímaváltozás megfékezése mellett. Mivel a legtöbb energetikai beruházás hozzájárul a fogyasztás növekedéséhez, ezért ezek a beruházások éppen hogy rontják az ellátásbiztonsággal kapcsolatos lehetőségeket!

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Javasoljuk, hogy az energetikai beruházások közül csak olyan beruházásokat fogadjon szívesen az ország, amely ugyanúgy kielégíti a gazdaságosság követelményét, de energiahatékonysági fejlesztést jelentenek. Ezek a beruházások járuljanak hozzá ahhoz, hogy az életszínvonal javítása kevesebb energiafelhasználás mellett valósuljon meg.

Az egységes európai belső energiapiac a földgáz és a villamos energia esetében nem valósul meg, ha a határokat keresztező szállítási kapacitások ahhoz nem állnak szükséges mértékben rendelkezésre. Magyarország energiaellátásához egyre növekvő arányban behozatalra van szükség. **A magyar energiapolitika célja, hogy szűkös határkeresztező és belföldi szállítási kapacitások ne korlátozzák a behozatalt, és a piaci verseny kiteljesedését.**

Itt sem jelenik meg az a gondolat, hogy csökkenteni kell a behozatalt például azzal, hogy a technológia fejlesztéssel jóval kevesebb energiát használjunk fel ugyanazoknak a javaknak az előállításához. Egy ilyen szemlélet valóban segítene, hogy a magyar tudományos és műszaki élet lendületet kapjon. Ha ez lenne a

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

TERVEZET
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

legfontosabb akkor olyan műszaki fejlesztési központtá válhatnánk, ami valóban megalapozná az ország versenyképességét. Az import-további erősítése továbbra is csak a külső függőségünket tartja fent.!

Formázott: Betűtípus: Dőlt

Formázott: Betűtípus: Dőlt

Formázott: Betűtípus: Dőlt

Az energetikai együttműködés javítására, a **regionális szinten is működőképes liberalizált villamosenergia-piac** kialakulásának elősegítésére indokolt a villamosenergia-hálózat fejlesztése. A hazai átviteli hálózati fejlesztési stratégia célja valamennyi szomszédos állammal/rendszerrel legalább egy átviteli vezeték kiépítése, de az üzemzavarok tovaterjedésének megakadályozása érdekében a túlzott „támaszkodás” elkerülése. Az átviteli hálózatot úgy kell fejleszteni, hogy az ne jelentsen korlátot a liberalizált villamosenergia-kereskedelemben, tegye lehetővé a kedvező földrajzi elhelyezkedésünkből adódó tranzitlehetőségek kihasználását.

2020-ig jelentős nagyságú új erőmű kapacításra lesz szükség. Alapvető követelmény, hogy az épülő **új villamosenergia-termelő kapacitások** energetikai hatékonysága maximális legyen, és a villamosenergia-termeléshez felhasznált energiahordozók kellő biztonsággal versenyképes módon, hosszú távon rendelkezésre álljanak. A következő évtized végéig szükséges új erőmű-kapacitás nagyobbik része nem a forráshiány, hanem a meglévő berendezések gazdasági, műszaki és környezetvédelmi ellehetetlenülése, a hatékonyabb, új erőművek piacra lépése és ezzel a meglévő öreg, versenyképtelen erőművek tulajdonosi döntésen alapuló leállítása miatt válik szükségessé.

Az **átviteli/szállítási és elosztói infrastruktúra-fejlesztések**nek hozzá kell járulniuk az energiaszolgáltatások színvonalának javulásához, az üzembiztonsági és ellátási követelmények magasabb szintű kielégítéséhez, valamint a szállítási veszteség mérséklése révén az energiatakarékossági célkitűzések teljesüléséhez is.

Az Európai Unió jogszabályai szerint a jövő, energetikával összefüggő folyamatait a tagországokban és ezzel együtt az Unió egészében a piaci verseny általános kiszélesítése határozza meg. Az irányelvek — amellett, hogy előírják a földgáz és a villamos energia Unión belüli szabad áramlását, hogy ezzel hosszabb távon elérjék a vezetékes energiaszolgáltatásban az Európai Unió egységes belső piacának kialakulását — az ellátás biztonságának felelősségét a tagállamokra hárítják. Ennek az ellentmondásnak a feloldása Magyarország számára nagyon fontos energiapolitikai célkitűzés, mert az energia Európán belüli szabad áramlása leronthatja az ellátás biztonságát növelő hazai intézkedések hatását (hiányhelyzetben a magyar kapacitásokat és energiát a legtöbbet fizető európai fogyasztó fogja igénybe venni).

A kiépülő egységes európai villamosenergia-piac — megfelelő határkereszteső kapacitásokkal — segít a hazai ellátási zavarok kivédésében, ugyanakkor a külső zavarok visszahathatnak a hazai ellátásra. Emiatt a minimális teljesítménytartalék fenntartása nagyon fontos, és uniós előírás is. Mivel az ellátásbiztonság fenntartása minden tagországnak saját felelőssége, ugyanakkor érvényesíteni kell a tagországok közötti szolidaritást, **a teljesítménytartalék és a villamosenergia-import maximális értékét össze kell hangolni és megfelelő jogszabályokkal védeni kell az ellátás biztonságát.**

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

Következtetés: A piacgazdasági alapokon működő energiaszektorban az infrastruktúra-fejlesztéseket a profitorientált piaci szereplőknek kell üzleti alapon és kockázatra megvalósítani. Az államnak kedvező beruházási, közgazdasági és jogi környezet és keretrendszer fenntartásával, a nemzetközi együttműködés erősítésével kell elősegítenie a szükséges beruházások megvalósítását.

Ez a logika akkor működik, ha a környezet eltartóképessége korlátlanak tekinthető. Amíg nem veszi a politika figyelembe ezt, addig maga is hozzájárul a társadalom összeomlásához. Az állami és közösségi politikáknak nem csak a gazdasági szereplők érdekeit kell kiszolgálnia. Mert ha csak ezt teszi, akkor a mai gazdaság alapját is veszélybe sodorja. A gazdasági szereplők nem képesek (helyzetüknél fogva, Lásd a közlegető tragédia elméletet!) önmagukat korlátozni. De mivel erre nem képesek, ezért ha semmi más nem korlátozza őket (sőt segíti is) akkor a gazdaság alapjait teszik tönkre. Azaz a saját létüket is. És persze másét is. Éppen ezért kellene az államnak és a közösségnek korlátoznia gazdaság működését. A gazdaság működő képességének a megőrzése érdekében. (Lásd Stern jelentés!) A korlátok nem jelentik feltétlenül az ellehetetlenítést! Inkább valódi fejlődésre sarkalnak. A növekedés helyett a fejlődés, azaz a minőségi javulás kapná a főszerepet! A mai, mindenáron a növekedést szorgalmazó közgondolkodás így lényegében ellene hat a minőségi fejlődésnek.

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

Formázott: Betűtípus: Dólt

4.5. Lakosság ellátása, szociális felelősség

A lakosság folyamatos energiaellátása létszükséglet. Az energiapolitika követelménye, hogy a magyar lakosság számára magas színvonalon és a piaci viszonyokat tükröző, mindenki által elérhető áron történő ellátást biztosítson úgy, hogy mindez ne a hozzáadott értéket előállító energiafogyasztók terhére valósuljon meg.

Az energiapolitikának ez a feladat—meghatározása megint csak un. csövégi szemléletet takar. Igaz, hogy a fenti megfogalmazást meg kell valósítani, de azt, hogy ezt hogyan teszi azt is meg kell határozni. Az energiapolitikának az emberi életminőséget kell első sorban szolgálnia, nem pedig az ellátást! Ez első ránézésre nem tűnik ellentmondásosnak. De ha csak az ellátást biztosítjuk, azzal megint nem veszi figyelembe a politika, hogy nem lehet minden igényt kielégíteni. Ennek mennyiségi, gazdasági, természeti és etikai határai is vannak. Ha az igény kielégítését nem mennyiségi értelemben vizsgáljuk, akkor azt látjuk, hogy a jó életminőséghez számos olyan szolgáltatásra, javakra van szükség, amihez energiát használunk fel. Ezeket a szolgáltatásokat el lehet érni kevesebb energiafelhasználással is. Lehet, hogy ha kisebb energiafelhasználással érjük el ezeket, akkor az számos más pozitív hatást is eredményez: Munkahelyeket teremt, kevésbé terheli a környezetet, ösztönzi a kreativitást, és a tudományos-, technikai fejlődést!

Formázott: Betűtípus: Dólt

Jogos igény, hogy **mindenki részesülhessen az energiaellátásban**, azok is, akik szociálisan nehéz helyzetben vannak, ezért **szükség van egy megfelelően megtervezett és alkalmazott szociális célzottságú kompenzációs rendszerre.**

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

Jogos igény az is, hogy a társadalom energia igényeit úgy elégítse ki, hogy közben megőrzi a társadalom létalapját jelentő természeti erőforrások minőségét. Valójában ez az elsődleges funkciója, amit ma nem lát el. Ha ezt képes lenne biztosítani, akkor utána jöhet a prioritási sorban az összes többi szükséglet. (Ábrahám Maslov szükségletelmélete a társadalomra is igaz. Csak a társadalom működését nem egy ember, vagy egy embernek a gondolatai határozzák meg. A közösségi politikának kell odafigyelnie az alapok megőrzésére, mert az egyes ember, vállalat gondolkodási léptéke erre képtelen. Ha ezt a funkciót nem tudja a közösségi politika megvalósítani, akkor veszélybe kerül a társadalom léte. Ahogy ezt most egyre jobban tapasztaljuk. A probléma abban van most, hogy ha feléljük a létalapunkat jelentő természetet, akkor utána nem lesz miből újratekdeni. Sajnos most globálisan tesszük mind ezt. A politika felelőssége, hogy ezt felismerje, és hogy helyi és nemzetközi lépéseket tegyen. Ezek a lépések viszont nem az eddigi utat jelentik. Ha ezt nem ismeri fel a politika, akkor egyre kisebb cselekvési tere marad. Minden idővesztéség lehetőségvesztéséget is jelent, mert minden nap egyre csak fogy az a „vagyon” amit a természeti erőforrások jelentenek.

Formázott: Betűtípus: Dőlt

Formázott: Betűtípus: Dőlt

Formázott: Betűtípus: Dőlt

Formázott: Betűtípus: Dőlt

Formázott: Betűtípus: Dőlt

Formázott: Betűtípus: Dőlt

Formázott: Betűtípus: Dőlt

Az energiapolitikának, valamint a javasolt szociális célzottságú kompenzációs rendszernek tükröznie kell a szociális felelősség elvét, amelynek értelmében – összhangban az EU jogszabályi rendelkezéseivel – kizárólag a rászoruló (az EU terminológiája szerint az ún. védelemre szoruló) fogyasztók megsegítésére van szükség, ellentétben a mindenkit érintő támogatási rendszerekkel.

A szociális célzottságú kompenzációs rendszerrel szembeni követelmények közül szükséges kiemelni, hogy ne ösztönözzön energiapazarlásra és érvényesítse a hatékonysági kényszereket, a rendszer működése olcsó legyen, ne legyen túlbürokratizált és érje el a leginkább rászoruló fogyasztókat.

A túlfogyasztás nem a szociálisan hátrányos helyzetűek jellemzője! Éppen ezért a túlfogyasztás visszaszorítását jogszabályi eszközökkel a gazdagabb rétegekre kell kiterjeszteni.

Formázott: Betűtípus: Dőlt

A lakosság életminőségét befolyásolja, tehát cél a megfizethető, környezetbarát, kényelmes, a fogyasztó igényeihez igazodó, folyamatos és színvonalas energiaellátás. A lakosság is a piacon, egymással versenyző szállítóktól szerezheti be a számára szükséges energiát. **Alapvető célkitűzés, hogy a magyar energiapiacra olyan infrastruktúra és kínálati piac jöjjön létre, amely képes a lakosság igényeinek kielégítésére.**

Következtetés: Mindenkor garantálni kell a magyar lakosság folyamatos energiaellátását, kiegészítve egy hatékonyan és energiapazarlásra nem ösztönző szociális célzottságú kompenzációs rendszer

Nem mondja meg ez az anyag, hogy ezt a célt hogyan, milyen eszközökkel kívánja elérni! A korábbi fejezetekben ehhez képest sokkal több konkrétum volt megfogalmazva. Ez azt mutatja a jelenlegi állapotban, hogy ez a cél csupán szavak szintjén jelenik meg.

Formázott: Balra zár

5. Versenyképesség

5.1. Liberalizált energiapiacok, integrálódás az EU egységes belső energiapiacába

A piacliberalizáció hazai alkalmazása során figyelembe kell venni, hogy a vezetékes energiák (földgáz és különösen a villamos energia) egy sor olyan sajátossággal rendelkeznek, amelyek megkülönböztetik őket minden más árutól, mint például nem vagy csak nehézkesen helyettesíthetők, nem vagy csak nehezen és költségesen tárolhatók, szállításuk vezetékekhez kötött. Emiatt az egyéb áruk piacára kialakult szabályok, illetve törvényszerűségek nem teljesen ültethetők át mechanikusan a vezetékes energiák piacára.

Ez igaz, de akkor, pl. bizonyos, gyorsan romló élelmiszerekre is más piaci szabályozókat kellene meghatározni, mert mások a jellemzői. Ha ezen energiahordozókra más szabályok vonatkoznak, mint a többi árura, akkor nem is lehet őket majd helyettesíteni, mert nem a verseny szabályai szerint történik a vásárlásuk. A vezetékes energiahordozókat egyébként nem nehéz helyettesíteni. Ma már Magyarországon is vannak olyan autonóm lakások, amelyek nem igényelnek fűtést. A földgáz helyettesítését itt a technológia, nevezetesen a hőszigetelés és a naptudatos építészeti megoldások jelentik. Ezek a házak valóban biztosítják a jó életminőséget, mert a tulajdonosainak nem kell minden hónapban jelentős összegeket kifizetniük. Ezért több marad oktatásra, művelődésre, kikapcsolódásra a családi költségvetésben. Ezek az épületek működésük során nem járulnak hozzá a klímaváltozáshoz. Ugyan-így a villamos energia helyettesítésére is számos technológiai megoldás van.

Formázott: Betűtípus: Dólt

Sajnos a magyar energiapolitika erről nem vesz tudomást. Így a ma megtermelt energia lényegében elpocsékolódik, —Azért pocsékolódik el,—mert olyandolgokra használjuk fel, amelyeket ma már technológiai szintem meghaladtunk. Mivel pocsékoljuk az energiánkat, ezért a fejlődésünk is lelassul. A társadalom a munkájának jelentős részét azért végzi, hogy ennek a pocsékolásnak a költségeit részben megfizesse. Nem valódi teremtő, fejlesztő, az élet minőségét javító tevékenységet végzünk.

A verseny erősítése az energiapiacra a tevékenységek hatékonyságának növelését eredményezi, mert az energiatermelők és szolgáltatók beruházásai megtérülése és a vásárlók megtartása érdekében rákényszerülnek, hogy tevékenységüket minél hatékonyabban és gazdaságosabban végezzék.

A teljes körű piacnyitás célja – az ellátásbiztonság megőrzése és a nemzeti vagyon védelmének biztosítása mellett – a lehető legalacsonyabb fogyasztói ár elérése, a szolgáltatások minőségének javulása. E cél elérésének eszköze – az energiarendszer természetes monopóliumainak (hálózat, rendszerirányítás) állami szabályozása és ellenőrzése (rendelkezésre állás, hozzáférés, igénybevételi ár) mellett – az energiatermelés, kereskedelem és ellátás területén kialakuló szabad, transzparens és ellenőrizhető verseny.

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

A hatékony nagykereskedelmi és kiskereskedelmi verseny kialakulásához elengedhetetlen a diszkriminációmentes, a szereplők számára egyenlő versenyfeltételeket biztosító és könnyen átlátható működési környezet megteremtése.

Az áramfogyasztók számára leginkább érzékelhető és legfontosabb előny a fogyasztói árak csökkenése lehet. Ez egyrészt adódhat az alacsonyabb termelési árakból, a tevékenységek növekvő hatékonyságából, vagy például a kisebb tartalékkapacitások költségelőnyéből. Az alacsonyabb árak az európai gazdaság fő versenytársaival viszonyított versenyképességének a növekedését, valamint a lakosság életszínvonalának az emelkedését segítik.

A szabad piaci verseny biztosítja, hogy a fogyasztók az igényeiknek leginkább megfelelő energiaszolgáltatót válasszák, például a legközelebbit, a legolcsóbbat vagy éppen a legjobb szolgáltatást nyújtót. Ez arra ösztönzi az energiaipari társaságokat, hogy szolgáltatásaik színvonalát a lehető legmagasabbra emeljék ügyfeleik megtartása, vagy versenytársaiktól új ügyfelek megszerzése érdekében.

A liberalizált piacon a piac felügyelete, az erőfölénnyel bíró piaci szereplők versenykorlátozó magatartásának megakadályozása kiemelt jelentőséggel bír. Az átlátható, diszkriminációtól mentes piaci verseny biztosítása, szigorú ellenőrzése mellett jogi eszközökkel kell garantálni mindenki számára az energiához való hozzáférés lehetőségét, a fogyasztók védelmére vonatkozó követelmények betartását.

A fogyasztóvédelem erősítése különös jelentőséggel bír a közüzemi ellátási rendszer lebontásának és a kereslet-kínálat által vezérelt versenypiaci környezet bevezetésének időszakában. Meg kell erősíteni a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség kiskereskedelmi energetikai részpiac feletti ellenőrzési jogkörét.

Regionális piac kialakítása

A gazdaság versenyképességét csak a hatékonyan működő, regionális, geopolitikai lehetőségeket kihasználó, az átmeneti működési zavarokat kiegyenlíteni képes energetikai versenypiacok kialakítása biztosíthatja. E vonatkozásban **a legfontosabb feladat a szomszédos országokkal való megállapodás az energetikai szabályozás, energiarendszerek működésének harmonizálásáról.**

A regulációs környezet mielőbbi, teljes piacnyitásnak megfelelő véglegesítésével elő kell segíteni a regionális energiapiac kialakulását, fejlődését, a regionális szinten is versenyképes társasági struktúra kialakulását, hogy az új beruházásokra vonatkozó megfontolások már ennek megfelelő peremfeltételek mellett kezdődhessenek meg. Fontos érdekünk fűződik a Magyarországon – a szomszédos országokkal együttműködve – létrehozandó regionális energiatőzsdéhez, ennek megvalósítását a gazdaságdiplomácia eszközeivel is célszerű elősegíteni.

Liberalizáció és energiaforrás struktúra

Liberalizált piaci körülmények között az optimális energiaforrás struktúra elérésére, az ellátásbiztonságot garantáló vezetékrendszerek és tárolók megvalósítására,

TERVEZET
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

termelőkapacitások fejlesztésére csak társasági döntések alapján van lehetőség, de az államnak is nagy szerepe van a megfelelő beruházási feltételek, ösztönző gazdasági környezet létrehozásával.

A megfelelő, átlátható piaci verseny megvalósítása Magyarországon is szükséges egy hatékony, legkisebb költségű energiastruktúra kialakításához.

A piac által vezérelt energiastruktúra összetételének az energiaellátás biztonsága érdekében szükséges befolyásolásához – pl. a megújulókat használatának növelése, vagy a szénhidrogén használat mérséklése, erőművek építése, vagy felújítása – a lehetséges eszközök többek között: adók, adókedvezmények, fejlesztési támogatások, vagy garantált átvételi ár, kereskedelmi kvóták. A cél elérésének leghatékonyabb, a piaci működéshez illeszkedő eszközt kell alkalmazni.

Hatékony villamosenergia-piac kialakítása

Hatékony villamosenergia-piac kialakítása nem egyszerűen jogharmonizációs kényszer, hanem alapvető nemzeti érdek. A villamosenergia-piacnyitás nem jelenti az állam kivonulását. A villamosenergia-piac szabályozási környezetének kialakítása, alkalmazása és ellenőrzése intézmény-igényes, tudatos állami szerepvállalásra van szükség az infrastruktúra szabályozásában és a versenypolitikában egyaránt. Az energetikai piacnyitás alap paradigmája a harmadik feles hozzáférés, amelynek révén a villamos hálózat szabad hozzáférésű infrastruktúraként működik, amely valamennyi piaci szereplő számára egyformán logisztikai szolgáltatást nyújt egy diszkriminációmentesen megállapított hálózati tarifa ellenében. Valódi verseny csak akkor alakulhat ki, ha a hálózatokhoz való szabad hozzáféréseken kívül hatékony verseny alakul ki a termelői piacon. Hatékony piac és verseny kialakításának fontos feltételei a tevékenységek függetlenségének biztosítása, valamint az erőművi hosszú távú szerződések EU konformmá tétele, a valódi nagykereskedelmi piac megteremtése. A lakossági szolgáltató váltásnak egyszerűnek és olcsónak kell lennie, annak érdekében, hogy a fogyasztók elpártolásának hiteles fenyegetése rákényszerítse a szolgáltatókat arra, hogy a verseny hatékonysági előnyeit a fogyasztókkal megosszák.

A hatékony villamosenergia-piac kialakításának egyik alapvető fontosságú peremfeltétele a hosszú távú villamosenergia-vásárlási megállapodások (HTM-ek) kezelése. A közüzemi nagykereskedő /az állami tulajdonú MVM Zrt./ és egyes erőművek között – a privatizációhoz kapcsolódóan, a hazai erőmű rendszer megújítása céljából – hosszú távú villamosenergia-vásárlási megállapodások /HTM-ek/ jöttek létre és vannak érvényben 2010 – 2024. közötti lejárattal. Az Európai Bizottság a HTM-ekhez kapcsolódó állami támogatás ügyében hivatalos eljárást indított Magyarország ellen, mivel a bizottság kétli, hogy a piac jelentékeny részét kizáró hosszú távú villamos energia vásárlási megállapodások összeegyeztethetők a közösségi jog állami támogatásokra vonatkozó szabályozásával. A HTM-ek kérdését tehát rendezni kell, eleget kell tenni az Európai Unió – az állami támogatások szabályrendszerére és a versenyjogi szabályozás érvényesítésére vonatkozó – előírásainak. Eldöntendő az a kérdés, hogy az EU követelmények maradéktalan teljesítésének prioritása mellett mi szolgálja jobban a nemzet, a magyar gazdaság és a fogyasztó érdekeit, a HTM-eknek a megszüntetés

TERVEZET
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

lehetőségét nem kizáró „újrátárgyalásos rendezése” („A” változat), vagy a HTM-ek azonnali megszüntetése („B” változat)?

„A” változat

A HTM-ekben rejlő állami támogatás megszüntetése olyan kötelezettség, melynek az EU előírások prioritása mellett, de a nemzeti érdekek legjobb érvényesülését biztosító módon, a HTM-ek „rendezésével” – a szerződő felek közötti, az államigazgatás által koordinált és kontrollált tárgyalásokkal - kell eleget tenni. Ennek során a megfogalmazott céloknak legjobban megfelelő megoldásokat /megszüntetés, módosítás, megújított megállapodás, stb./ kell választani.

A HTM-mel rendelkező erőművekkel folytatott tárgyalások során a következő célkitűzéseknek kell teljesülniük:

- az uniós elvárásoknak való megfelelés célját peremfeltételként kell kezelni, tehát a felek csak olyan konstrukcióról állapodhatnak meg, amelyet az illetékes uniós hatóságok is elfogadhatnak;
- alapvető célkitűzés, hogy a közösségi jog követelményeinek való megfelelés mellett a költségvetést lehető legkisebb mértékben terhelő megoldás szülessen, a Magyar Köztársaság elfogadott konvergencia programját a megállapodások ne befolyásolják;
- kiemelt jelentőségű az esetleges későbbi perek és a befektetői bizalom elvesztésének elkerülése, ezzel az ország nemzetközi megítélésének megőrzése;
- fontos szempontként kell kezelni a villamos energia rendszer működésének biztonságát, fogyasztói költségek minimalizálását.

A fentieket alátámasztó néhány fontos megállapítás:

- A HTM-ek a privatizációhoz kapcsolódóan, a hazai erőműrendszer megújítására jöttek létre és nemcsak EU tagállamok-béli befektetőkkel. Megszüntetésük esetén nemzetközi bírósági eljárások várhatók, a perek és viték rontanák az ország nemzetközi megítélését, gyengítenék a befektetői bizalmat.
- Az erőművek által kért kártalanítás lényegesen nagyobb az előzetes vizsgálatok alapján felmért kompenzációs összegnél, így a bírósági eljárások eredményeként esetlegesen megítélt kártérítés a magyar költségvetést terhelné, ezzel veszélyeztetve a konvergencia programot is.
- A regionális piacon egyes erőművek bezárása következtében forrás hiány alakult ki, amely a közeljövőben tovább növekszik, így a piaci nagykereskedelmi árak növekedése várható.
- A HTM-ek megszüntetése a hazai nagykereskedelmi árak lényeges növekedéséhez vezethet, így miközben egyes erőműveknek kompenzációt kellene fizetni, a jelenlegi piaci ár alatt értékesítő termelők növekvő értékesítési ára jelentős fogyasztói költségnövekedést eredményezne.
- A jelenlegi hazai piaci méretek mellett jelentősnek tűnő állami tulajdonú MVM portfólió az EU szándékai szerinti regionális villamosenergia-piacon a szomszéd országok nemzeti társaságaihoz viszonyítva eltörpülne, így a portfólió nagyságával kapcsolatos kifogások csak a villamosenergia-piac jelenlegi fejletlensége mellett helytállóak.

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

„B” változat

Megvizsgálva a Bizottsági metodológia szerinti kompenzációs rendszert megállapítható, hogy a HTM-ek felbomlása következtében esetlegesen bekövetkező áremelkedés esetén az erőműveknek nem jár kompenzáció, hiszen a HTM-ekhez képest jobb helyzetbe kerülnek. Ilyen esetben a nemzetközi jog alapján sem tarthatók peres követeléseik. Abban az esetben, ha a HTM-ek megszűnése után az erőművek rosszabb helyzetbe kerülnének a kompenzáció jogos, de a jelenlegi végfogyasztói árakat meghatározó mértéknél nagyobb kártalanításban a módszertan miatt nem részesíthetők, vagyis negatívan nem érintheti a kompenzáció ténye a végfogyasztói árakat.

Valódi verseny csak akkor alakulhat ki a villamosenergia-piacon, ha hatékony verseny alakul ki a termelői piacon, ennek érdekében szükséges a HTM-ek EU konformmá tétele. A HTM-ek EU konformmá tételével az erőművek a piaci versenyben rákényszerülnek a hatékonyság javítására, a költségek csökkentésére, és a piaci szereplők az ebből fakadó eredményeket megosztják a fogyasztókkal.

A HTM-ek EU konformmá tétele azért is szükséges, mert 2006 decemberében bevezetésre kerültek az erőművi hatósági árak. Bevezetésük indoklása az volt, hogy a HTM-ekben rögzített árak extraprofitot biztosítanak az erőművek számára, és az Európai Bizottság éppen ezt az extraprofitot tekinti tiltott állami támogatásnak. Amennyiben a teljes piacnyitással az erőművi hatósági árak megszűnnek, ugyanakkor a HTM-ek EU konform átalakítása nem valósul meg, az erőművi hatósági árak bevezetésének elvi alapja megszűnik, ugyanis bevezetésükkel éppen az volt a cél, hogy előbb megszűnjön az erőműveknél az extraprofit, majd ezt követően a HTM-ek is EU konformmá váljanak. Ezen elvi alap eliminálásával az egyes külföldi befektetők által a Magyar Állam ellen indított perben alkalmazott magyar álláspont és védelem alapja is megszűnik.

Következtetés: Rövid és középtávú feladatként a földgáz- és villamosenergia-ellátásban az ellátásbiztonság megőrzése a piacnyitás kiteljesítése, a fenntartható fejlődés szempontjainak figyelembevételével olyan új működési modellt kell bevezetni, amely a hatékonyság növelését és az ebből eredő haszon, fogyasztókhöz történő eljuttatását eredményezi. A piacnyitás során az ellátásbiztonság megőrzését, a fogyasztói érdekek érvényesítését és az árak optimalizálását alapvető elvárásként kell figyelembe venni.

5.2. Energiaárak

A fogyasztói árak alapja egyre inkább a belső (internális) és a külső (externális) költségeket egyaránt tartalmazó társadalmi költség. Az árakat a piaci folyamatoknak kell kialakítaniuk, de azokon a területeken, amelyeket a piac nem megfelelően emel be saját döntési körébe, az államnak a maga eszközeivel olyan szerepre kell törekednie, ami az energia-megtakarításra, az energiafogyasztás csökkentésére ösztönöz, és lehetőség szerint csökkenti a csúcsidejű fogyasztást. Az ezekkel összefüggő árelemeknél nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy ne legyenek

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

diszkriminatívak, a piaci elvekkel összhangban működjenek, és a piacot a lehető legkevésbé torzítsák. Ennek alapján biztosítani kell, hogy az egyes fogyasztói csoportok között ne legyen keresztfinanszírozás.

A vezetékes energia alapvető szolgáltatásnak minősül és általában csak korlátozottan (vagy egyáltalán nem) helyettesíthető. Ennek következtében bizonyos alacsony kockázatviselő képességű csoportok (a lakosság és esetleg a kisvállalkozások egy része) esetében szükséges a piaci hatások tompítása az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés elérhetősége és a társadalmi szolidaritás jegyében.

A szociális támogatások általánosan elfogadott és széles körben alkalmazott — de nem kizárólagos — gyakorlata a szociális hálón keresztül valósul meg. Ennek feltételei azonban Magyarországon még nem alakultak ki, de **középtávon az energiapolitikát függetleníteni kell a szociálpolitikától.**

A villamos energia nagykereskedelmi piaca sokkal volatilisabb, mint az olaj vagy más termékpiacok, ennek alapvető oka, hogy a villamos energia nem tárolható, azaz az olajpiacon az árak kisimításában kulcsszerepet játszó készletszint ingadozások a villamosenergia-szektorban nem lehetségesek. A volatilitást tovább növeli, hogy a kereslet meglehetősen rugalmatlan, és rövidtávon a fogyasztók csak egy szűk köre képes az áringadozásokat valós idejű mérés révén észlelni, és fogyasztását változtatni. Emiatt ha bármilyen eltéríti a keresletet vagy a kínálatot az egyensúlyból, jelentős árváltozás tudja csak az egyensúlyt helyreállítani.

A nagykereskedelmi árak volatilitása a lakossági árakban azonban nem érvényesül tompítatlanul. Egyrészt a rendszerhasználat díja az állami szabályozás révén stabil és ez tompítja az áram termékár változásait; másrészt a lakossági áramárak volatilitása jelentős költségeket okoz az áramszolgáltatóknak (mérőleolvasás, elszámolás), ezért azokat nem tudják automatikusan a nagykereskedelmi árhoz igazítani. Így a szolgáltatók jelentős kockázatokat vállalnak át a fogyasztóktól, és mivel esetleges gazdasági és pénzügyi ellehetetlenülésük negatívan érintheti fogyasztóikat, **megfelelő biztosítéki követelményeket és kockázatkezelési rendszereket kell előírni a szolgáltatók számára.** Amennyiben a nagykereskedelmi árak tartósan és jelentősen emelkednek, az természetesen a kiskereskedelmi árakba is fokozatosan begyűrűzik.

A liberalizált villamosenergia-piacon a villamos energia végfogyasztói ára több díjlemből épül fel, köztük van az elosztási hálózat használatának tarifája is. Az elosztói engedélyesek számára fizetett elosztási díj esetében a jelenleg országosan egységes és MEH által kiszámított tarifák rendszere fennmarad. A 2006 során bevezetett elosztók közötti kompenzációs rendszer, amelynek lényege, hogy az átviteli díjfizetésre vonatkozó rendelkezések az elosztók közötti indokolatlan – az eltérő költség- és díjbevételei struktúrából adódó – jövedelemkülönbségek csökkentése érdekében kerültek módosításra, tovább működik.

Következtetés: Középtávon fel kell számolni az energiaárakon keresztül történő torz szociális támogatási rendszert, biztosítani kell az energiapolitika teljes függetlenségét a szociálpolitikától. Megfelelő biztosítéki követelményeket és kockázatkezelési rendszereket kell előírni a szolgáltatók számára.

5.3. Technológiai előrehaladás és K+F

Az energiapolitika 14 éves időszakában a műszaki-tudományos haladás jelentős új, gazdaságos megoldásokat hozhat az energiatermelési, az átalakítási, az elosztási és a felhasználási technológiában. A versenyképesség fenntartása, javítása érdekében célul kell kitűzni, hogy ezek **az új technikai eredmények a magyar energetikában minél előbb alkalmazásra kerüljenek**. Elavult, használt berendezések támogatása nem indokolt.

A hazai kutatás-fejlesztés jelentős változáson ment keresztül az utóbbi 15 évben. Az állami pénzügyi támogatás visszaesett, s egyidejűleg nem növekedett a vállalkezési szféra által finanszírozott K+F tevékenység. A GDP-ből kutatásra-fejlesztésre fordított részarány drasztikusan visszaesett, ma kb. 1%, mintegy fele az Európai Unió tagországaira jellemző átlagnak. Módosult a pénzügyi finanszírozás formája, előtérbe került a pályázati rendszer, az utóbbi időben pedig — elsősorban az Európai Unió által finanszírozott kutatások esetében — az eredményorientált projektfinanszírozás.

A nagy energetikai társaságoknál a fejlesztések elsősorban az üzleti tevékenység korszerűsítésére irányultak. Technológiai területen a mérés- és irányítástechnika kapott prioritást a folyamatok ellenőrzése és az elszámolások megalapozása érdekében. Az erőműveknél megmaradt technológiai célú K+F tevékenységben a környezetvédelmi előírások szigorodásával összefüggő munkák váltak jelentőssé. A Paksi Atomerőmű Zrt. támogatja az atomenergetikai kutatásokat és fejlesztéseket, a kutatás-fejlesztés folyamatosan az üzemeltetés szerves része.

Alapvető célnak kell tekinteni Magyarországon a tudásalapú társadalom kialakítását. Ezen belül lényeges elem a kutatás-fejlesztés, az innováció. Ennek tudatában, az energetikában is megkülönböztetett figyelemmel kell kezelni a hazai tudásbázis fejlesztését, a hazai tudományos és műszaki ismeretek bővítését, a korszerű energetikai technológiák elterjesztését, és az ezekkel összefüggő kutatások fokozását, az innovációs és technológiai kapcsolatok, együttműködések erősítését. A nemzetközi versenyben az egyes országok versenyképessége, jóléte és a fenntartható fejlődés esélye elsősorban a társadalom és a gazdaság innovatív képességén, tudásán, rugalmasságán és tanulási, együttműködési képességén múlik.

A hatékonyabb energiafelhasználás és az ellátás biztonságának javítása érdekében ösztönözni kell a **korszerű, hatékony keresletirányítási eszközök** (DSM: Demand Side Management) kifejlesztését és alkalmazását, amivel csökkenteni lehet a csúcs- és völgyidőszakok közötti különbségeket, úgy a nappali, mint az éjszakai, illetve a hétköznapi és hétvégi, valamint a tél és nyári időszakok között.

A 2007. tavaszi Európai Tanács által elfogadott célkitűzések, különös tekintettel a 2020-ra vonatkozó 20%-os relatív energia-megtakarításra, a 20%-os megújuló energiaforrás részarányra, növekvő felvevőpiacot teremtenek a korszerű, energia-hatékony, valamint a megújuló energiaforrásokat felhasználó gépek, berendezések

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

és komplett műszaki rendszerek számára. Ez piaci lehetőségeket nyithat meg a hazai környezeti ipar számára is, különös tekintettel a kisebb részegységek hazai gyártására és beszállítói tevékenységekre, ezért támogatni kell a technológiafejlesztéseket és K+F tevékenységeket a környezeti iparban, valamint a magyar iparpolitikának meg kell találni a hazai gyártók és exportőrök részére a megfelelően kiaknázzható piaci réseket.

Az Európai Unió tagság előnyös helyzetet jelent Magyarország számára az energetikai kutatás és fejlesztés területén. Az országnak lehetősége van és érdeke is **bekapcsolódnia a közös EU kutatási, fejlesztési programokba**. Az uniós projektek a közvetlen eredmények mellett lehetővé teszik a hazai energetikai kutatás nemzetközi beágyazódását, a hazai kutatók számára a legkorszerűbb technikai eszközök megismerését, beszerzését, továbbá módszertani és hatékony szervezeti ismeretek elsajátítását biztosítják. Az Európai Uniónak segítséget kell nyújtania az európai szinten koordinált energetikai kutatásban és technológiai fejlesztésben való részvétel feltételeinek megteremtéséhez.

Az Európai Unió kutatási-fejlesztési prioritásai:

- energiahatékonyságot növelő fejlesztések;
- megújuló energiaforrások fokozottabb felhasználását elősegítő K+F munka, környezetszennyezést csökkentő kutatások (pl. tisztaszén-technológiák fejlesztése);
- hidrogéngazdálkodással összefüggő és fúziós, valamint a 4. generációs atomerőművek megteremtésével kapcsolatos, nemzetközileg koordinált kutatások;
- második generációs bioüzemanyagok kutatása, kifejlesztése;
- a hagyományos víztározós rendszertől eltérő egyéb alternatív energiátárolási rendszerek kifejlesztése;
- széndioxid raktározási, tárolási technikák (CCS) alkalmazásának fejlesztése, amelyek a fenntartható fosszilis tüzelőanyag-alapú energiatermelést segítik elő.

Az Európai Unió hangsúlyt fektet a K+F tevékenység pénzügyi feltételeinek javítására, és azt a célt tűzte ki, hogy 2010-re a ráfordítások mértéke érje el a GDP 3%-át, és ennek kétharmada vállalászási forrásokból származzon.

Következtetés: Rövid és középtávon meg kell teremteni, és folyamatosan fenn kell tartani azokat a szervezeti, intézményi, szervezési, pénzügyi és jogi feltételeket, illetve eszközöket, amelyek lehetővé teszik a hazai energetikai kutatás, fejlesztés és oktatás magas szintű folytatását.

6. Fenntarthatóság

6.1. Energiahatékonyság, takarékoság

Az energiahatékonyság növelése alapvető prioritás, mivel ez az egyetlen olyan eszköz, amely az energiapolitika valamennyi alappilléreinek teljesítéséhez hozzájárul. Ez a cél megköveteli, hogy az energiafogyasztás lényegesen lassabban növekedjen, mint a GDP. A követelmény első része energetikán belüli feladatot jelent, a második része a nemzetgazdaság értékteremtő képességének növelését igényli (ami energetikán kívüli feladat). Az energiahatékonyság növelése elősegíti, hogy az energiaigények mérsékelten - vagy egyáltalán nem – növekednek.

Magyarország energia-igényességi mutatói – nagyjából az energiatermelés, átalakítás és a felhasználás hatékonyságától független okok miatt – magasabbak a fejlett országok mutatóinál. Az energiafelhasználás ésszerűsítésével, hatékonyságának növelésével a jelenleg felhasznált energia 10-20%-a hosszú távon megtérülő intézkedésekkel megtakarítható. A hatékony energia-megtakarítás mértékét a várható technológiai fejlődés tovább növelheti.

A torz, közvetlen és rejtett támogatásokat tartalmazó fogyasztói energiaárak hatására Magyarországon az épületek nagy részének szigetelése rossz, az energiafogyasztó készülékek és berendezések hatásfoka alacsony, a távfűtésben sok helyen a lakásonkénti fogyasztás nem szabályozható, a lakosság jelentős része nem szokott hozzá ahhoz, hogy az energiával lehet és érdemes takarékoskodni. A piacgazdaság körülményei között az energiatakarékosságra való ösztönzés legfőbb eszköze a valós költségeken alapuló energiahordozó árrendszer, és az erre alapozott fogyasztói döntések.

A fajlagos energiafelhasználás csökkentésének fő célkitűzései:

- az energiatermelés hatásfokának javítása (technológiai korszerűsítés, kapcsolt energiatermelés);
- az energiatakarékosság ösztönzése energiafogyasztás hatásfokának növelésével (pl. energiatakarékos készülékek alkalmazása, épületenergetika korszerűsítése);

A fenti célok elérésének ösztönzése történhet gazdasági ösztönzés által, illetve a környezettudatos szemlélet elterjesztésén keresztül.

A hő- és a villamosenergia-termelés összekapcsolása a legeredményesebb módszere az energiatermelés hatékonyság-növelésének. Az a cél, hogy ahol erre gazdaságosan lehetőség kínálkozik, a kapcsolt hő- és villamosenergia-termelés megvalósuljon.

Az energia- és költséghatékony távhőszolgáltatás jelentős mértékben hozzájárulhat az energiafelhasználás hatékonyságának növeléséhez. A műszakilag korszerű rendszerek kialakítása, a meglévő termelői, elosztási és fogyasztói rendszerek korszerűsítése jelentős energia- és költség-megtakarítást eredményez, és lehetővé

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

teszi, hogy a távhőszolgáltatás a jövőben valós alternatívát jelentsen az egyéb korszerű fűtési módokkal szemben.

Kulcsfontosságú az épületek energiahatékonyságának javítása, mert hozzájárul a lakosság költségeinek csökkentéséhez is. Kiemelt célkitűzés a panelépületek hőszigetelésének javítása, a belső fűtési rendszerek korszerűsítése, a megbízható szabályozás és a hőfelhasználás mérésének megoldása, az épületek energiatanúsítvány rendszerének bevezetése, összességében az épületek energia felhasználásának csökkentése.

Energiapolitikai cél, hogy a kínálatban azok a korszerű energiafogyasztó készülékek, berendezések játsszák a vezető szerepet, amelyek hatásfoka és a működéssel együtt járó környezetterhelése a legkedvezőbb. Elő kell segíteni, hogy az elavult készülékeket és berendezéseket érdemes legyen lecserélni.

Magyarországon az energiahatékonysági mutató mintegy 20 %-kal alacsonyabb az Európai Unió átlagánál. **Elsőszámú hazai intézkedésként Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Tervet kell kidolgozni**, figyelembe véve az uniós kötelezettségeket is.

Az energiatakarékosság, az energiaigényesség csökkentésének hatására javul a környezet állapota, nő a magyar vállalkozások világszintű versenyképessége, nő a vállalkozások és a beruházások, így a munkahelyek száma, ezáltal mobilizálódik a hazai tőke, felgyorsul a külföldi működő tőke és támogatás beáramlása, mérséklődik a közkielégésekből működtetett intézmények és a lakosság energiaszámlája, csökken a végfogyasztói kör kiszolgáltatottság-érzése.

Következtetés: Rövid távú feladatként ki kell dolgozni tárcaközi együttműködésben a konkrét intézkedéseket, programokat összefoglaló Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Tervet.

6.2. Megújuló energiaforrások

A megújuló energiahordozók részarányának növelése egyszerre csökkenti Magyarország importfüggését és javítja a fenntartható fejlődés feltételeit, benne a környezet- és klímavédelmi célok teljesíthetőségét.

Az energiapolitika célja, hogy a magyarországi megújuló energiafelhasználás részaránya a magyar gazdaság versenyképességét nem rontva, az ország adottságainak és a mindenkori teherbíró képességének megfelelően növekedjen.

A magyarországi adottságok alapján megújuló energiaforrás közül elsősorban a biomassza, a bioüzemanyag és a földhő (geotermikus energia), valamint Magyarország bizonyos területein a nap- és szélenergia hasznosítása jelenthet komoly lehetőségeket. Új elemként jelenhet meg a vízenergia hasznosítás, elsősorban az ún. törpe vízerőművek tekintetében.

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

Magyarországon jelentős tartalékok rejlenek a biomassza használatában, de a tervezés és kivitelezés során a legmesszemenőbben figyelembe kell venni az összes lényeges környezeti szempontot is. Az intenzív biomassza előállítás kérdéseinek (talajhasználat, műtrágyázás és az invazív fajták alkalmazása), illetve a jövőben bekövetkező gazdasági és technológiai változásokhoz való alkalmazkodás feladatainak megfelelő megoldása érdekében, a jogi és közgazdasági keretek kialakításakor alkalmazható, átfogó, részletes környezeti szempontrendszer kidolgozására van szükség.

E szempontrendszer alapján tervezhető a folyamatosan keletkező mezőgazdasági, élelmiszeripari melléktermékek, (bio)hulladékok, valamint a szennyvízkezelésből származó biomassza energetikai hasznosítása. A fontos összetársadalmi szempontok között kiemelten szerepel a vidékfejlesztés, a vidéki foglalkoztatás, a mezőgazdaság szerkezetátalakítása, így például az élelmiszer és takarmány célú termelésből kivonandó földterületek hasznosítása is.

Hosszabb távon várhatóan jelentős technológiai áttörések fogják a problémákat megoldani. Több területen is lehet áttörés: megújuló energiák használatának költséghatékony megoldása (elsősorban a fotóvillamosság és a bioüzemanyagok), a közlekedés és az épületek energiahatékonyságának növelése, és nem utolsósorban a meglévő fosszilis energiahordozók erőművi felhasználásánál a CO₂ kinyerése és elhelyezése. A hidrogén üzemanyagként való felhasználása ugyancsak biztató lehetőség hosszú távon.

A hazai forrásból származó megújuló energia, különösen a mezőgazdaság által előállítható biomassza, hatékony, versenyképes költségszintű használatának bővítése növeli az energiaellátás biztonságát, tehát ennek érdekében is stratégiai célja az energiapolitikának. A vázolt előnyök ellenére **a megújuló energiák alkalmazásával nem célszerű túllépni a támogatások még tolerálható és a villamosenergia-ipar vonatkozásában a magyar rendszerirányítás által kezelhető szintjét. A villamosenergia-ipari rendszerirányításnak a megújuló energiaforrásokból termelt villamos energia befogadásával kapcsolatban jelenleg fennálló problémáinak kezelése szükséges, technológiai fejlesztések és egyéb megoldások alkalmazása révén.**

Következtetés: Tekintettel a belföldi megújuló energiaforrások felhasználásának előnyeire, a nemzeti adottságok, a gazdasági versenyképesség, a pénzügyi teherbíró képesség szempontjainak és a foglalkoztatási hatások figyelembe vételével, hosszú távú kiszámítható jogi és közgazdasági keretrendszer kialakításával, illetve közvetlen EU és hazai pénzügyi források felhasználásával ösztönözni kell a megújuló energiaforrások felhasználásának növelését. Rövid távú feladatként ki kell dolgozni tárcaközi együttműködésben a megújuló energiaforrások felhasználásának növelésére vonatkozó stratégiát. A megújuló energiaforrásokra vonatkozó EU szintű vállalások tagállami célkitűzésekre való lebontásakor ambiciózus, de reálisan megvalósítható magyar tagállami kötelezettségvállalások elfogadtatására kell törekedni az Európai Bizottsággal való egyeztetések során.

6.3. Éghajlatváltozás: energia- és klímapolitika összefüggései

Az energiapolitikai döntéseket minden szinten az Európai Unióban és nemzetközileg vállalt szén-dioxid kibocsátás-csökkentés és az egyéb szennyezőanyag-kibocsátási normák betartásának figyelembevételével kell meghozni. A Kiotói Jegyzőkönyv értelmében hazánkban az üvegházhatású gázkibocsátásokat 6%-kal kell csökkenteni 2008-2012 időszak átlagában az 1985-87 időszaki szinthez képest. Az Európai Unió 2020-ra kibocsátásainak 20%-os egyoldalú csökkentését vállalta az 1990-es szinthez képest, illetve a kibocsátásainak 30%-os csökkentését tűzi ki célul amennyiben a többi fejlett és haladó fejlődő ország is tesz kibocsátás-csökkentési vállalásokat.

Magyarország kibocsátás-csökkentési vállalása középtávon, az Európai Unión belüli tehermegosztási megállapodás függvénye. A tárgyalások során a vállalat mértékét a téma kiemelt fontosságának, de emellett a társadalom és a gazdaság teherbíró képességének mérlegelésével és adottságaik figyelembe vételével kell Magyarországnak meghatároznia. 2020-ra a jelenleginél várhatóan jóval radikálisabb klímavédelmi követelményekkel kell számolnunk.

Az üvegházhatást okozó antropogén eredetű gázok kibocsátás-csökkentése tekintetében a legfontosabb és legnehezebben megválaszolható kihívás az energia felhasználással járó szén-dioxid kibocsátás. Egyre határozottabb tudományos bizonyítékok támasztják alá az éghajlat változásának antropogén eredetét és negatív hatásait. Fontos cél, hogy az Unió a CO₂ kibocsátás csökkentésére a versenyképesség követelményéhez igazodó stratégiát fogadjon el és megvalósításának hatékony eszközeit (a megújuló energia mellett, pl. a nukleáris energia használatát) is beépítse közös energiapolitikájába.

Következtetés: Biztosítani kell a magyar energia- és klímapolitika közötti összhangot, a magyar üvegházhatású gáz kibocsátás-csökkentési vállalásoknál figyelembe kell venni a magyar gazdaságra, ezen belül az energiaágazatra gyakorolt gazdasági és versenyképességi hatásokat.

6.4. Az energia- és közlekedéspolitika összefüggései

A kőolajtermékek felhasználásában meghatározó a közlekedés és a szállítás üzemanyag fogyasztása. Súlyos problémákat okoz a gépjárművek károsanyag-kibocsátása. A közlekedés és a szállítás jövőjét a kőolajtermékek drágulása, és a környezetvédelmi előírások szigorodása jelentősen befolyásolni fogja. **Az energiatakarékosságra, a hatékonyság növelésre ebben a szektorban is nagy hangsúlyt kell fektetni.**

A szállítás és a közlekedés energiafelhasználása az ország teljes végső felhasználásának egynegyede. Az energetikai célú racionalizálás, az energiahatékonyság növelése és az energiatakarékosság e téren azért is az energiapolitika különös jelentőségű célkitűzése, mert a túlnyomórészt importból

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

származó kőolaj iránti igény négyötöde hosszabb távon is a szállításhoz és a közlekedéshez kapcsolódik.

A szállításban és közlekedésben a jelenlegi tendencia a gépjárművek számának és ezzel üzemanyag-felhasználásának növekedése. A fogyasztást az üzemanyagokra kivetett különadók sem mérséklik. A közlekedést egy furcsa kettősség jellemzi: egyrészt a társadalom egyre növekvő mobilitás igénye, másrészt az ezzel együtt növekvő türelmetlenség a krónikussá váló torlódások és a szolgáltatások nem kielégítő, szegényes volta miatt.

A közvetlen szén-dioxid kibocsátás közel egyötödéért a közlekedés felelős (ez az adat nem tartalmazza a nemzetközi légi és vízi közlekedés kibocsátásait), ennek 98%-áért a közúti közlekedés, és megállapítást nyert, hogy ha beavatkozás nem történik, akkor további jelentős kibocsátás-növekedés várható. Legfontosabb feladat a gépjárművek üzemanyag fogyasztásának és károsanyag-kibocsátásának, valamint a szállítási-közlekedési igényeknek a csökkentése. A tömegközlekedés fajlagos (egy utaskilométerre vetített) energiefelhasználása töredéke a gépjárművekének, tehát fontos cél a személyforgalomnak a tömegközlekedésre való terelése. Az energia-megtakarítás és a környezetszennyezés csökkentése érdekében hosszú távon célul kell kitűzni a közúti fuvarozás minél nagyobb hányadának vasútra, vagy vízi útra terelését. A jelenlegi folyamatok ezzel éppen ellentétes irányúak.

A szállításban és a közlekedésben az energiatakarékosság és a környezet megóvása az igények csökkentésével, a lakosság és a gazdálkodó szervezetek magatartásának megváltoztatását eredményező adózással, és a járművek fajlagos fogyasztásának szabályozásával érhető el.

A megújuló energiaforrásokból, elsősorban biomasszából előállított üzemanyagok közlekedési célú felhasználása által lehetővé válik a fosszilis eredetű üzemanyagok kiváltása és az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése. A biomassza felhasználása a fenti előnyök mellett kitörési pontot jelenthet a vidéken élő emberek számára, számos munkahelyet teremthet, és hozzájárulhat a versenyképes gazdálkodáshoz elengedhetetlen mezőgazdasági struktúraváltáshoz. **Fentiek alapján ösztönözni kell a megújuló forrásokból előállított üzemanyagok felhasználásának növekedését, figyelembe véve az EU vonatkozó elvárásait is.**

Következtetés: A magyar közlekedéspolitika végrehajtása során intézkedéseket kell hozni a közlekedési célú energiaigények, valamint a károsanyag-kibocsátások növekedési ütemének visszafogására, továbbá a megújuló forrásokból előállított üzemanyagok felhasználásának növekedésére.

7. Horizontális ügyek, eszközrendszer

7.1. Energetika a magyar külkapcsolatokban

Magyarországnak törekedni kell arra, hogy mind a földgáz, mind a villamosenergia-szállítások tekintetében tranzit szerepet töltsön be a régióban kölcsönös előnyökön alapuló együttműködés keretében az Európai Unióval és annak tagországaival, valamint a szállításokban érintett országokkal, így is növelve az ellátás biztonságát és a versenyt.

A cél az, hogy az Unión belüli együttműködés arra irányuljon, hogy segítse az egységes európai villamos energia és földgázpiac kialakulását, ennek érdekében a tagországok közötti kereskedelem egységes szabályainak és műszaki előírásainak megalkotását, az egységes, európai szintű energetikai infrastruktúra megteremtését, a tagországok közötti energetikai szolidaritás szabályozását.

2020-ra a kőolaj, illetve földgáz a már jelenleg is magas 75-80%-os hazai import hányada tovább nő. A kőolajbeszerzés forrása kedvezőbb gazdasági feltételei miatt ma Oroszország, illetve a FÁK országai, de meglévő olajvezeték lehetővé tenné a behozatalt a világ más térségeiből is. Földgázimport-igényünket jelenleg gyakorlatilag teljes egészében Oroszországból fedezzük, túlnyomó részét Ukrajnán keresztüli szállítási útvonalon. A gázimport döntő hányada a 2020-ig terjedő időszakban is minden bizonnyal Oroszországból kerül kielégítésre.

Földgáz esetében — mivel az elérhető fő források az Európai Unió határain kívül találhatóak — kiemelt jelentősége lesz a nemzetközi együttműködésnek a forrásokhoz történő hozzáférés, a zavartalan szállítások feltételeinek és az Európai Unió szintű ellátásbiztonság megfelelő szintjének biztosításában. A nemzetközi energiaszállítások jogi kereteit az Energia Charta Szerződés rögzíti.

Az Európai Unió egyik tagországaént Magyarországnak arra kell törekednie, hogy a fenntartható fejlődés követelményeinek, benne a CO₂ kibocsátással, a környezet- és klímavédelemmel kapcsolatos előírásoknak hosszú távra történő deklarálása és betartása ugyanolyan prioritássá váljon, mint az Európai Unióban.

Következtetés: A belső aspektusok mellett az energetikai külkapcsolati rendszernek a magyar energiapolitika szerves részévé kell válnia. Az energiaellátás biztonságának szempontjait a magyar külpolitika és diplomácia prioritásrendszerébe be kell építeni mind a két-, mind a többoldalú relációkban.

Itt is hiányzik, hogy azt csináljuk, amiben jók vagyunk. Nekünk nincsenek energiatalálékaink, viszont észben jók tudunk lenni. A külpolitikában sajnos csak az jelenik meg, miként szolgáljuk ki a mostani pazarló energiarendszerünket, és hogyan növeljük azt. A technológiai fejlesztésre ezért sem forrás, sem akarat nem marad. Ez pedig ahhoz vezet, hogy a szellemi emmeli tartalékainkat is feléljük.

Formázott: Betűtípus: 12 pt, Nem Félkövér, Dőlt

Formázott: Betűtípus: 12 pt, Nem Félkövér, Dőlt

Formázott: Betűtípus: 12 pt, Nem Félkövér, Dőlt

Formázott: Betűtípus: 12 pt, Nem Félkövér, Dőlt

Formázott: Betűtípus: 12 pt, Nem Félkövér, Dőlt

Formázott: Betűtípus: 12 pt, Nem Félkövér, Dőlt

Formázott: Balra zárt

7.2. Közgazdasági szabályozás: beruházás-ösztönzés, állami támogatások, adórendszer

Az energiapolitikai célkitűzések megvalósulását az állam az adók és a támogatások rendszerével piaci viszonyok között is előmozdíthatja.

Az energiahordozók külön adóztatása három probléma megoldását segíti:

- az árakba beépíthetők az energiahasználattal járó külső költségek (pl. a károsanyag-kibocsátás következtében felmerülő egészségügyi költségek), és így az energiafogyasztók a valós társadalmi ráfordítások alapján döntenek a felhasználásról, vagy a takarékoskodásról;
- a különadók ösztönözhetik a fenntartható fejlődés hosszú távú célkitűzésének teljesítésére, a környezetszennyezés mérséklésére (pl. a szennyezőanyagok kibocsátásához kapcsolódó büntetések);
- ösztönözhetik az energiaszerkezet megváltoztatására (pl. a jövedéki adó a hőleadótermékek használatának mérséklésére).

Az adózás az egyik leghatékonyabb és egyben a legrugalmasabb eszköz a piaci szereplők viselkedésének befolyásolására. Ez vonatkozik az energiaadókra, a környezetvédelmi adókra és a jövedéki adókra egyaránt. Az energiaadók elvi alapját az adja, hogy az energia „piaci” ára általában nem, vagy csak részben tükrözi az összes költséget (mindenekelőtt a külső — externális — költségeket). Nemzetközi kötelezettségeink teljesítése mellett nemzeti érdekünk a környezetvédelmi adók ésszerű alkalmazása és felhasználása.

Az energiapolitika céljait segíti az energiaigényes termékekre kivetett termékdíjak rendszere, amely biztosítja az újrafeldolgozás finanszírozásához szükséges forrásokat, tehát nemcsak a környezet védelmét szolgálja, de energia-megtakarítást is eredményez.

Az adók és támogatások rendszere hatékony eszköze az energiapolitika végrehajtásának, ösztönözhet a szükséges fejlesztésekre és beruházásokra, a környezetkímélő energiagazdálkodás folytatására, az energiahatékonyság javítására, a megújuló energiféleségek fokozottabb felhasználására. Annak érdekében, hogy az adók és a támogatások valóban hatékony eszközei legyenek az energiapolitika megvalósításának, össze kell hangolni azokat az elfogadott célokkal és a mértékeket az eredmények rendszeres értékelése alapján kell módosítani.

Támogatás az energetikában alapvetően az ellátásbiztonság-növelési, a környezet- és klímavédelmi, valamint a hosszú távú fejlesztési célok elérése érdekében indokolt. A támogatásoknak segíteniük kell az energiahatékonyság növelését, ennek részeként a kis kapacitású kapcsolt energiatermelést, ösztönözniük kell az energiatakarékosságra, és hozzá kell járulniuk a megújuló energiaforrások fokozott alkalmazásához.

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

Az utóbbi évek tapasztalatai, a beruházási adatbázisok adatai egyértelműen megmutatták, hogy jelenleg az energiahatékonyság a leghatásosabb környezetvédelmi-emisszió csökkentési eszköz. Az energiatakarékosság kétségtelenül a leggyorsabb, leghatékonyabb és leginkább költséghatékony módja az üvegházhatást okozó gázok kibocsátása csökkentésének. Alapvető különbség a megújuló energia és az energiahatékonysági beruházások között, hogy az energiahatékonysági beruházás egyszeri támogatást igényel; a beruházás ezután egy "cash-flow-t" generál (a kisebb számlából adódó haszon), amely rövidebb-hosszabb idő alatt visszatéríti a beruházási összeget a beruházott eszköz élettartamán belül (ez a gazdaságos beruházás alapfeltétele!), majd nyereséget termel a beruházónak. Emellett a megújuló energia fejlesztéseket gyakran nemcsak beruházási, hanem működési támogatásban is kell részesíteni, és ezek a támogatási összegek nemegyszer meghaladják az externális költségeket.

Mindezeket figyelembe véve az államnak limitált pénzügyi eszközeit elsősorban az energiahatékonyság támogatására kell allokálni, és azokra a megújuló energiaforrásokra, amelyek a hazai lehetőségek fényében versenyképesek lehetnek. A megújuló energiaforrások ösztönzésére nem kizárólag a fejlesztés-orientált (beruházási) támogatások alkalmazandók, hanem piaci alapú közgazdasági eszközök, mint pl. a zöld bizonyítvány rendszer, is nagymértékben hozzájárulhatnak a megújuló energiaforrások részarányára vonatkozó célkitűzések tényleges piaci megvalósulásához.

A lakosság energiamegtakarító beruházásainak támogatása kettős célt szolgáljon:

- ösztönözzön a lassan megtérülő beruházások megvalósítására, a minél több megtakarításra;
- a szociálisan rászorulóknak számára is lehetőséget teremtsen a megtakarításra, ezen keresztül energiaszámlájuk csökkentésére. Az állami támogatást ezért minél nagyobb arányban a rászoruló lakossági fogyasztók megtakarításainak ösztönzésére kell fordítani.

Az államnak elő kell segíteni a költségvetésből fenntartott intézmények energia megtakarító beruházásait. Ezekkel az állam csökkenti az intézmény fenntartás költségeit, és demonstrálja az energiatakarékosság melletti elkötelezettségét.

A bioüzemanyagok közlekedési üzemanyag-keverékként történő elterjedésének legnagyobb akadályát az előállítási költség jelenti. A kormány részéről alapvető szabályozási beavatkozásra és támogatási rendszer kidolgozására van szükség a bioüzemanyagok piaci elterjedését akadályozó bekerülési költség csökkentése érdekében.

Az energia megtakarító és a megújuló energiát hasznosító beruházásokat az Európai Unió is támogatja. Minél nagyobb mértékű támogatás elnyeréséhez hatékonyan működő szervezetre, az érdekeltek mozgósítására, színvonalas pályázatokra és az uniós forrásokat kiegészítő magyar forrásokra van szükség, azaz eddigieknél jelentősebb állami szerepvállalásra és lényegesen magasabb állami támogatási keretre.

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

Az Európai Uniónak nagyobb figyelmet kellene fordítani a közös érdekű hálózatfejlesztések finanszírozásának támogatására. Ezzel előmozdíthatná a vezetékes energiaszolgáltatásban a szűk kapacitások feloldását, így az egységes európai energiapiac létrehozását, a behozatalok diverzifikálását és a tagországoknak, illetőleg az Unió egészének energiaellátási biztonságát. Kezdeményezni kell, hogy az Unió költségvetése több forrást biztosítson e célok megvalósítására.

Következtetés: A piacgazdasági alapokon működő magyar energiaszektor viszonyai között az államnak a közigazdasági szabályozás keretében az adó- és állami támogatási politika eszközeivel elő kell segíteni az energiapolitikai célok megvalósulását, különösen az energiahatékonyság javítása és megújuló energiaforrások felhasználásának ösztönzése terén. Az állam feladata annak biztosítása, hogy a nemzeti intézkedések mindenkor összhangban legyenek az EU vonatkozó előírásaival.

7.3. Jogi szabályozás, jogharmonizáció

Piaci viszonyok között a gazdasági és kereskedelmi folyamatokat a verseny szabályozza. A tisztességtelen piaci magatartás tilalmát törvény írja elő. A törvény tartalmazza megszegésének szankcióit és létrehozta betartásához szükséges intézményeket. A versenyszabályok érvényesek az energiahordozók piacán is.

Magyarországon a villamosenergia-rendszer forráshelyzete az évtized végéig még a bizonytalanságok mellett is megfelelő, ugyanakkor az erőmű-létesítések hosszú átfutási idejét figyelembe véve indokolt a regulációs környezet mielőbbi, teljes piacnyitásnak megfelelő véglegesítése, hogy az új erőmű létesítésekre vonatkozó megfontolások már megfelelő peremfeltételek mellett kezdődhessenek meg. Olyan szabályozási környezetet kell kialakítani, ami a befektetőket meggyőzi a piacra lépés lehetőségéről, piaci árjelzéseket biztosít, és amelyben a tüzelőanyag-választás kockázatát a befektetők viselik.

A vezetékes energiaellátás általános gazdasági érdekű szolgáltatás, amely nélkülözhetetlen a társadalom és a gazdaság működéséhez. Folyamatosságának és biztonságának szavatolása az állam feladata. Ennek legfontosabb eszköze az energiaellátást szabályozó, hatékony – az Európai Unió irányelveivel összhangban lévő – jogrend kialakítása. A törvényeknek biztosítani kell a piaci mechanizmusok lehető leghatékonyabb érvényesülését, és egyidejűleg gondoskodni kell arról, hogy az állampolgárok alapvető energiaszükségletei kielégítésre kerüljenek. **Szabályozni kell az energiaellátó rendszer működését és az ellátás folyamatosságához szükséges kapacitás-fejlesztést.**

A rászoruló (védelemre szoruló) villamosenergia-fogyasztók támogatásának kötelezettségét az Európai Unió irányelve tartalmazza. Az irányelv szerint megfelelő intézkedésekkel meg kell előzni, hogy a védelemre szoruló fogyasztókat kizárják az ellátásból. Magyarországon a vonatkozó EU irányelvek rendelkezéseivel összhangban a villamos energiáról, illetve a földgázellátásról szóló törvényekben

TERVEZET
A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

szabályozni kell a védelemre szoruló energiafogyasztók ellátására vonatkozó kötelezettség részleteit.

A földgáz esetében a korábbi, mindenkit érintő támogatási rendszer olyanokat is támogatott, akik nem szorulnak rá. Ugyanakkor a támogatás a fogyasztónál a valós költségeket nem tükröző, alacsonyabb gázár formájában nyilvánult meg. Ez utóbbi hamis döntési információkat adott a piaci szereplőknek. A földgázhasználat kétségtelenül meglévő gazdasági-környezeti előnyeit az érvényesített hatósági árak olyan mértékben erősítették fel, amely egyfelől a gazdasági ésszerűségénél nagyobb földgázigényt gerjesztett, másrészt a kívánatosnál nagyobb arányban szorított ki más, adott felhasználási területen gazdaságos energiahordozókat és végül sem a kínálati, sem a felhasználói oldalon nem érvényesített kellő hatékonysági kényszereket.

Az energetika jogi szabályozása ágazati külön törvényekkel és azok végrehajtási rendeleteivel történik. Az operatív működés részletes szabályairól ellátási szabályzatok rendelkeznek. Az energiaszolgáltatást, a fejlesztéseket szabályozó magyar jogrend működőképes és döntő részében megfelel az uniós szabályoknak. A szabályozás folyamatosan változik, egyrészt a hazai alkalmazás során szerzett gyakorlati tapasztalatok, másrészt az Európai Unió szabályainak változása miatt.

Az erőművek létesítésére, bővítésére és megszüntetésére vonatkozó szabályozást a villamos energia törvény és annak végrehajtási rendeletei tartalmazzák. A szabályozás lényegében megfelel a magyar viszonyoknak és ellátás-biztonsági követelményeknek, rendelkezései az uniós szabályokkal összhangban vannak. Az új erőmű építésének – valamint általában az energetikai beruházásoknak – a környezetvédelmi feltételei megfelelően szabályozottak.

A megújuló energiaforrásból termelt villamos energiával kapcsolatos jogi szabályozás nem megfelelő. A jelenlegi, alapvetően ártámogatáson alapuló rendszer nincs összhangban az uniós követelményekkel, ugyanis a befektetés megtérülésén túl extraprofitot is biztosíthat a beruházóknak, és indokolatlan többletköltséget okozhat a fogyasztóknak. **Olyan szabályozást kell kialakítani, amely a megújuló energia nemzetközi kötelezettségeinknek megfelelő mértékű használatát a legkisebb – a célok eléréséhez feltétlenül szükséges – támogatással valósítja meg.**

A villamosenergia-hálózatok fejlesztése, karbantartása és felújítása a hálózati engedélyes, illetve tulajdonos kötelezettsége. Az engedélyesek kétfévente hálózatfejlesztési tervet készítenek, amelyeket a rendszerirányító hangol össze és a Magyar Energia Hivatal hagy jóvá, ezután azt kötelező megvalósítani. A rendszerirányítás eszközeinek fejlesztésére vonatkozó szabályok megfelelőek.

Az együttműködő földgázrendszer fejlesztésével kapcsolatos jogi szabályozás megfelelő, és összhangban van az uniós követelményekkel. Az együttműködő földgázrendszer fejlesztése a szállító, tároló és az elosztó engedélyesnek, illetve a vezeték tulajdonosának törvényben előírt kötelezettsége.

A kőolaj finomító, a kőolaj és kőolajtermék szállító, tároló és kiszolgáló létesítmények fejlesztését – a biztonsági kőolaj és kőolajtermék készletezés kivételével – üzleti

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

szempontok alapján a piac szabályozza. A több mint egy évtizede érvényes piaci működés zavartalan, az igényeknek megfelelő ellátást eredményezett. Új szabályozási feladat nincs.

A jogszabályok minden elemében a verseny előmozdítása szükséges (a fejlesztés támogatása ne versenykorlátozó eszközökkel valósuljon meg). **A támogatott fejlesztéseknél (megújuló és hulladék energia felhasználás, kapcsolt villamosenergia-termelés) figyelembe kell venni, hogy az EU szabályai szerint támogatás a fejlesztés megtérülése után nem adható.**

Az egységes vezetékes energiapiac létrehozása érdekében uniós szinten lenne célszerű szabályozni a hálózati hozzáférési tarifarendszer kereteit, az ellátás-biztonsági követelményeket (földgáz és villamos átviteli hálózatok közösségi érdekű fejlesztése, földgáz biztonsági készlet létrehozása, kötelező erőmű-kapacitás tartalék) és az elosztási szabályokat földgáz- vagy villamosenergia-hiány esetén.

A verseny hatására megindult a nagy energetikai társaságok egyesülése. Az Európai Unió az egyesüléseket csak európai szintű, jelentős erőfölény veszélye esetén akadályozná meg. A növekvő gazdasági erejű és érdekérvényesítő képességű multinacionális vállalatokkal szemben **állami szabályozási, jogalkotási feladat a piaci verseny – különösen a hazai energetikai társaságok számára egyenlő – feltételeinek biztosítása, a fogyasztóvédelem, az ellátásbiztonság, a műszaki biztonság, a környezetvédelem és a munkaegészség garanciáinak előírása.**

Következtetés: Az állam feladata a piacgazdasági alapokon működő magyar energiaszektor jogi szabályozási környezetének kialakítása és fejlesztése, valamint a közösségi jogi aktusoknak való megfelelés biztosítása. Konkrét feladatként rövidtávon ki kell dolgozni a hasznos hőigényen alapuló kapcsolt energiatermelés belső energiapiacra való támogatásáról szóló Európai Parlament és Tanács 2004/8/EK irányelvének megfelelő nagyhatékonyságú kapcsolt energiatermelés támogatási szabályrendszerét. Felülvizsgálandó és módosítandó a megújuló villamosenergia-források alkalmazásával kapcsolatos jogszabályi környezet.

7.4. Energetikai intézményrendszer

Az energiapolitika érvényre juttatása, az energiapiaci verseny tisztaságát, a környezetvédelmi követelményeket és a fogyasztók védelmét szolgáló jogszabályok betartásának ellenőrzése, a jogsértések szankcionálása és a jogszerű állapot helyreállítása az állam által létrehozott **hatékony intézményrendszer** feladata. A szükséges intézmények Magyarországon több mint tíz éve működnek, feladataikat és hatáskörüket – az Európai Unió szabályaival összhangban álló – törvények, rendeletek tartalmazzák.

A Gazdasági Versenyhivatal a versenytörvény alapján az energia-termékek piacának működésével kapcsolatban piacfelügyeletet lát el, a versenyjogi eszközök segítségével. Fő feladata – bejelentésre - a tisztességtelen piaci magatartás elbírálása és büntetése, valamint a versenyt korlátozó összefonódások, egyesülések megakadályozása.

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

A Magyar Energia Hivatal törvényi felhatalmazás alapján a villamos energia, a földgáz és a távhőszolgáltatás szabályozási és engedélyezési feladatait, valamint a működés hatósági felügyeletét látja el. Jelenleg megfelelő jogosítványokkal és információval rendelkezik feladatainak ellátásához.

A Gazdasági Versenyhivatal és a Magyar Energia Hivatal hatáskörének érintkezése az átlátható, megkülönböztetés-mentes verseny érdekében fokozott koordinációt, szorosabb együttműködését igényel az energiapiac működésével összefüggő ügyekben.

Az ország energetikájáról az Európai Unió és az OECD részére kötelező adatszolgáltatási feladatokat jelenleg és a jövőben is az Energia Központ Kht. látja el. A heti, havi, negyedévi, éves jelentések és egyéb információk (pl. az energetikai vállalkozások tulajdonosai, a K+F tevékenység, jelentés az energiahatékonyság alakulásáról, energia indikátorok segítségével stb.) elkészítésével és kiküldésével az Energia Központ megfelelően teljesíti az előírt kötelezettségeket, emellett jelenleg és a jövőben is jelentős mértékben közreműködik az energiastatisztika feladatainak megvalósításában, illetve a hazai és közösségi pénzügyi forrásból finanszírozott pályázatok lebonyolításában és menedzselésében.

Az energetikai létesítmények műszaki biztonsági hatósági feladatait az Országos Atomenergia Hivatal, a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal, és a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal látja el. A hivatalok megfelelő törvényi felhatalmazás alapján, feladataikkal összhangban álló hatáskörrel rendelkeznek.

Az **energiafogyasztók érdekeinek érvényesítését** segítik a földgáz- és villamosenergia-szolgáltatás esetében elsőrendű felelősként a Magyar Energia Hivatal, a távhőszolgáltatás és egyéb energiahordozók esetében a Fogyasztóvédelmi Felügyelőségek (hivatalból lefolytatott ellenőrzésekkel, valamint a panaszok kivizsgálásával és elbírálásával), valamint az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának és általános helyettesének tevékenysége, ha valamely ügyben alkotmányos jogokkal összefüggő visszásságot vagy ennek közvetlen veszélyét észleli. A fogyasztók védelmét szolgáló szabályok betartásának ellenőrzése, a panaszok hatékony és eredményes kezelése, **az energiafogyasztók érdekeinek érvényesítése érdekében fokozott koordináció és szorosabb együttműködés szükséges az érintett államigazgatási szervek között.**

Az iparigazgatás döntés-előkészítési folyamataiban fokozódó szerepet kapnak a szakmai közösségek, a civil szervezetek. E szervezetek növekvő aktivitással vesznek részt a szektor egyes részterületeit érintő szabályozások előkészítésében, azok véleményezésében, illetve az egyes jogszabályok végrehajtásának ellenőrzésében.

Következtetés: Az energiapolitika céljainak érvényre juttatása érdekében az állam feladata a meglévő energetikai intézményrendszer fenntartása és erősítése. A hatékony működés érdekében javítani kell az egyes intézmények közötti kooperációt, és ki kell aknázni a nemzetközi kapcsolatokban és együttműködésben rejlő lehetőségeket.

7.5. Társadalom meggyőzése: nyilvánosság elve, állami példamutatás, oktatás, képzés

Az energiapolitikának a nyilvánosság révén biztosítania kell a társadalmi szintű részvételt is. A környezet védelmének érvényesítése, az energetika környezetre gyakorolt hatása szükségessé teszi azt, hogy az energetikai fejlesztésekről a közvélemény nyílt és korrekt tájékoztatást kapjon.

A közköltésekből működtetett állami és önkormányzati intézményekben energiapazarlás folyik (túlfűtés, alacsony hatásfok, rossz szigetelés és ablakok, elavult világító berendezések), ami különösen az iskolák esetében súlyos hiba, mert így a jövő generációk sem fognak hozzászokni a takarékos energiafelhasználáshoz. Az energiapolitika megvalósítása érdekében elsőrendű feladat – példát mutatva a lakosságnak – az intézmények energetikai korszerűsítésére hatékony, hosszú távú programot indítani, a szükséges források és a nagy nyilvánosság egyidejű biztosításával.

A közoktatásban, az általános és középiskolákban és a főiskolákon is a környezeti és az energetikai műveltségi területekkel integráltan kell foglalkozni. Ehhez jól képzett tanárookra, a tanárok eszközellátottságának javítására, oktató anyagok készítésére és terjesztésére, továbbá a pedagógus-továbbképzés megszervezésére van szükség.

Az oktatás valamennyi szintjén célszerű megjeleníteni az energiával és az energiahordozókkal kapcsolatos ismereteket. Ennek egy része a tananyagba is beépülhet, pl. a fizika és a kémia tantárgy keretein belül, másik részét viszont fakultatív formában célszerű oktatni. A tanárokat a felsőfokú képzés és továbbképzés keretében kell felkészíteni eme feladatok elvégzésére. A fentiektől várható, hogy a fiatalok energia- és környezettudatos felnőttekké váljanak.

A felsőoktatásban folytatni kell az energetikai szakmai képzést. A képzésnek az elméleti ismereteken túl alapos gyakorlati ismereteket is kell adnia, amely energetikai berendezéseken (energetikai gépeken, atomreaktorban stb.) végzendő oktatást igényel. Ez a szakképzés drága, költségei csak kis részben fedezhetők az általános felsőoktatási normatívákból. Az energiaiparnak is komoly szerepet kell vállalnia a szakképzés finanszírozásában (pl. alapítványokon keresztül és egyéb módokon). Alapvetően fontos, hogy a felsőoktatás energetikai szakképzését ki kell bővíteni a fenntartható energiagazdálkodás ismereteinek oktatásával (megújuló energiaforrás alapú energiatermelés, ehhez szükséges berendezések, technikák, technológiák, stb.), valamint állami szinten támogatni kell az ehhez szükséges legkorszerűbb tananyagok, egyéb oktatási rendszerek rendelkezésre állását.

Az energiafelhasználás hatékonysága beruházás nélkül is javítható a tudatformálás segítségével, a fogyasztók energia- és környezettudatos viselkedésével. Széles körű rendszeres tájékoztatási és propaganda tevékenységre van szükség annak

TERVEZET A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJÁT NEM TÜKRÖZI

érdekében, hogy a lakosság megismerje a különböző háztartási berendezések, készülékek működtetésének energiatakarékos módját, az energiatakarékos berendezések választásának előnyeit.

Energia-tanácsadó irodákat kell létrehozni, melyek – részben, vagy egészben állami finanszírozással – takarékosági, készülék-választási és megvalósíthatósági tanácsokat adnak a lakossági, illetve a kommunális energiafogyasztóknak. A nemzetközi gyakorlat azt mutatja, hogy a tudatformálás, az energiatakarékos kampány csak akkor hatékony, ha azt folyamatosan és szisztematikusan végzik. A programok finanszírozásában az állami forrásoknak jelentős szerepet kell vállalniuk megfelelő pályázati rendszerek keretében.

Az utóbbi években a hazai szakmai közvélemény és a lakosság energetikával kapcsolatos ismeretei, és a tények között egyre nagyobb szakadék tátong. Nincsenek tisztában az európai és a magyar energetikában a fosszilis energiahordozók döntő szerepével, a nukleáris energia fontosságával az Európai Unió, illetve a hazai ellátásbiztonság és árstabilitás vonatkozásában. A hazai polgárok többsége nincs tisztában a megújuló energiák beruházási és üzemeltetési költségeivel, a szükséges állami támogatások mértékével és a támogatások áremelő hatásaival. Ezért nagyon fontos lenne, hogy a hazai tudományos közösség közérthetően megfogalmazott és objektív szakmai információkat készítsen, és azokat rendszeresen eljuttassa a nagyközönségnek.

Az energetikával és a környezetvédelemmel foglalkozó állami intézmények honlapján közérthető, és érdekesen megírt energetikai információkat kell megjelentetni gyerekek, középiskolások és a szakma iránt érdeklődő nem szakemberek részére, be kell számolniuk az Európai Unió új energetikai határozatairól, Zöld és Fehér Könyveiről. Színes, olvasmányos broszúrák, tájékoztató anyagok egész sorát kell rendszeresen megjelentetni és eljuttatni a fogyasztókhoz, ismertetve, pl. az energiatermelés és szállítás nemzetközi és hazai árait.

Az energiapolitika megvalósítása csak akkor lehet sikeres, ha a szakmai kompetencia folyamatos rendelkezésre állását magas színvonalú szakemberképzéssel is alátámasztjuk. A **környezet- és energiatudatos szemlélet kialakítása** a közoktatás elé is követelményeket támaszt. Az energiaiparnak komoly szerepet kell vállalnia az energetikai oktatás és szakemberképzés finanszírozásában.

Következtetés: Az energia- és környezettudatos szemlélet kialakítása és általánossá válása érdekében széles körű, rendszeres tájékoztatói tevékenységre van szükség. Állam szerepvállalás révén rövid és középtávon meg kell teremteni az ehhez szükséges pénzügyi és szervezeti feltételeket.

8. Rövid és középtávú feladatok

Az energiapolitika stratégiai kereteit az előzőekben 14 éves távlatban fogalmaztuk meg. A következőkben összefoglaljuk azokat a legfontosabb rövid és középtávú feladatokat, amelyeknek teljesítése a folyamatosan jelentkező problémák megoldásán túl a hosszabb távú stratégiai célok megalapozása tekintetében is elengedhetetlenek.

1. A földgáz- és villamosenergia-ellátásban az ellátásbiztonság megőrzése a piacnyitás kiteljesítése, a fenntartható fejlődés szempontjainak figyelembevételével olyan új működési modellt kell bevezetni, amely a hatékonyság növelését és az ebből eredő haszon, fogyasztókhöz történő eljuttatását eredményezi.
2. Ki kell dolgozni tárcaközi együttműködésben a Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Tervet.
3. Ki kell dolgozni a hasznos hőigényen alapuló kapcsolt energiatermelés belső energiapiacra való támogatásáról szóló Európai Parlament és Tanács 2004/8/EK irányelvének megfelelő nagyhatékonyságú kapcsolt energiatermelés támogatási szabályrendszerét.
4. Felülvizsgálandó és módosítandó a megújuló villamosenergia-források alkalmazásával kapcsolatos jogszabályi környezet.
5. A Paksi Atomerőműnek folytatnia kell az üzemidő-hosszabbítás engedélyezésének előkészítését az elfogadott ütemtervnek megfelelően. Megvalósíthatósági tanulmány készítésével meg kell kezdeni új paksi atomerőművi blokk(ok) létesítésének vizsgálatát.
6. A Bataapáti térségbeli gránitba tervezett kis- és közepes aktivitású hulladéktároló építését folytatni kell.
7. Az Európai Unió támogatásával, a piaci szereplők szervezésében és finanszírozásával elő kell készíteni egy új nagykapacitású földgázzsállító vezeték megvalósítását a szállítási diverzifikáció érdekében és azért, hogy Magyarország a gázellátás szempontjából regionális elosztó és tranzit-országgá váljon.
8. A gázellátás biztonságának növelése érdekében meg kell valósítani a földgáz biztonsági készletezését.
9. Meg kell teremteni, és folyamatosan fenn kell tartani azokat a szervezeti, intézményi, szervezési, pénzügyi és jogi feltételeket, illetve eszközöket, amelyek lehetővé teszik a hazai energetikai kutatás, fejlesztés és oktatás magas szintű folytatását.
10. Az energia- és környezettudatos szemlélet kialakítása és általánossá válása érdekében széles körű, rendszeres tájékoztatási tevékenységre van szükség. Meg kell teremteni az ehhez szükséges pénzügyi és szervezeti feltételeket.
11. Ki kell dolgozni tárcaközi együttműködésben a megújuló energiaforrások felhasználásának növelésére vonatkozó stratégiát, amely a hazai üvegházhatású gáz kibocsátás-csökkentési célokat is szolgálja.
12. Felül kell vizsgálni a távhőszolgáltatással kapcsolatos jogi és árszabályozási kérdéseket.

9. Eredmény indikátorok és célértékek

A bevezetésben foglaltaknak megfelelően **az energiapolitika nem az energetika minden területére kiterjedő cselekvési program, hanem egy rugalmas stratégiai keretrendszer.** Ebből kifolyólag az energiapolitika minden egyes részterületére nem határozhat meg részletes célérték-rendszert, azonban vannak olyan intézkedési területek, ahol szükséges és indokolt lehet számszerűsített eredmény indikátorok és célértékek kijelölése, valamint prognózisok felvázolása.

Figyelembe véve az Európai Unió célkitűzéseit és elvárásait, illetve összhangban a Környezet és Energia Operatív Program (KEOP) 2007-2013, valamint a Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Terv, továbbá a megújuló energiaforrások felhasználásának növelésére vonatkozó stratégia tervezeteivel, a fenntarthatóság pilléréhez sorolt energiahatékonyság és megújuló energiaforrások terén az 1. számú táblázatban foglalt indikátorok kerültek meghatározásra.

Az energiapolitika végrehajtása során hozott intézkedések tekintetében a megjelölt indikátorokat vezérlő elvként szükséges kezelni, így a fent hivatkozott részstratégiákban foglalt intézkedéseket, javaslatokat ehhez kell igazítani. Az indikátorok révén meghatározott energiapolitikai célkitűzések érdekében biztosítani kell az EU és hazai pénzügyi támogatási források megfelelő mértékű rendelkezésre állását.

1. számú táblázat: Energiapolitikai indikátorok

Megújuló energiaforrások			
Indikátor megnevezése	Mértékegység	Célérték	
		2013	2020
A megújuló energiaforrások részaránya a teljes primerenergia-felhasználáson belül ¹	%	9,7-10,6	14-20
Biomasszából előállított bioüzemanyagok részaránya ²	%	8	Min. 10
Energiahatékonyság			
Indikátor megnevezése	Mértékegység	Célérték	
		2013	2020
Energiahatékonysági intézkedések révén megtakarított energiahordozó ³	PJ	13-18	30-35

¹ Az indikátor a megújuló energiaforrások részarányát méri az összes primerenergia-felhasználáson belül.

² Az indikátor a biomasszából előállított bioüzemanyagok részarányát méri az összes felhasznált közlekedési célú üzemanyagon belül.

³ Az indikátor a Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Tervben foglalt intézkedések eredményeképpen jelentkező energia-megtakarítást méri.

Függelék

Energiaforrás-struktúra változása

